

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
FOCKSTA

2013-11-28

1(17)

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

Naturreservatet

Focksta

Uppsala och Enköpings kommuner

- Länsstyrelsens beslut
- Syfte med reservatsbildningen
- Beskrivning av naturreservatet
- Administrativa data
- Skäl för beslut
- Reservatsföreskrifter
- Ärendets beredning
- Bilagor
- Sändlista

Bildande av naturreservatet Focksta i Uppsala och Enköpings kommuner samt fastställande av skötselplan

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Länsstyrelsen förklarar, med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808), Focksta som naturreservat med föreskrifter enligt nedan och skötselplan enligt bilaga A. Reservatet har den avgränsning som framgår av bifogad karta, bilaga C, och de gränser som slutligen markeras i fält.

För att säkerställa syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken, att nedan angivna föreskrifter gäller för reservatet, se nedan under rubriken "Reservatsföreskrifter".

Ordningsföreskrifter utfärdade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken gäller omedelbart, även om de överklagas.

Länsstyrelsen meddelar, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., bestämmelser för förvaltningen av reservatet genom att fastställa den till beslutet bifogade skötselplanen, bilaga A. Länsstyrelsen ska vara förvaltare av reservatet.

Beslutet kungörs i Uppsala läns författningssamling. Kungörelse införs också i ortstidningarna Upsala Nya Tidning och Enköpings-Posten

SYFTE MED RESERVATSBILDNINGEN

Syftet med reservatsbildningen är att:

- bevara områdets äldre lövrika barrskogar, sumpskogar, lövdominerade skogar och hagmarker samt hotade och missgynnade arter som är förknippade med dessa miljöer
- bevara skogarnas strukturer, som död ved och luckighet, ålders- och trädslagsvariation
- områdets yngre, homogena skogar med tiden ska utvecklas mot naturskogsliknande förhållanden
- vidkroniga träd ska kunna frihuggas för att kunna bli långlivade hålträd
- bevara områdets kulturhistoriska värden och biologiska kulturarv
- områdets gamla torpställen kan hållas synliga, med trädfria husgrunder, och att kvarvarande trädgårdsväxter har möjlighet att fortleva på gamla tomter
- områdets påverkade hydrologi delvis ska kunna återställas
- bevara de upplevelsemässiga värden som är förknippade med äldre, naturskogsartade barrskogar

Syftet ska uppnås genom att:

- inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter
- förvalta områdets äldre lövrika barrskogar, sumpskogar, lövdominerade skogar och hagmarker, både genom naturlig dynamik och genom skötselåtgärder för att öka trädslags- och åldersvariation, gynna lövträd, återställa hydrologin samt bevara hävdade förhållanden. Även skogsbeta och naturvårdsbränning kan vara aktuellt

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Bevarandevärdena beskrivs mer utförligt under rubriken "Beskrivningsdel" i skötselplanen, bilaga A. Nedan ges endast en sammanfattande beskrivning.

Naturreservatet Focksta utgörs av ett skogs- och våtmarksområde, präglad av blockrik mark med hållmarkspartier i höjdlägen samt myrar, sumpskogar och glupar i de lägre partierna. Typiskt för området är den stora trädslagsvariationen. Skogen i naturreservatet utgörs av naturskogsartade barr- och blandskogar samt lövrika hyggen och ungskogar med uppväxande björk, asp, ek och lind. Ung asp bildar rena bestånd på vissa platser.

Focksta är beläget ca 2 mil väster om Uppsala och ca 5,5 km norr om Örsundsbro. Reservatet utgörs av två delområden, varav det västra omfattar ca 34,5 ha och det östra ca 605,5 ha. I nordväst gränsar reservatet till Skogs-Tibble skjutfält. I norr ingår en del av reservatet i Natura 2000-området Degermossen.

Vissa partier av naturreservatet är storblockiga, vilket inneburit att urskogsliknande områden utvecklats i skogen, med gott om omkullfallna träd och halvt förmultnade lågor. Dessa äldre bestånd består främst av granskog med inslag av gammal tall, asp och björk samt mer sparsamt ek, lind, sälg och hassel. I reservatet finns även berghällar med senvuxna barrträd och mycket hänglav. I övrigt är skogen inom reservatet i olika grad påverkad av avverkning, gallring och plockhuggning. Huvuddelen av reservatets våtmarker och sumpskogar är dikningspåverkade.

I sydöstra delen av reservatets finns en stor beteshage med ett flertal forn- och kulturlämningar. I hagmarken kan man hitta hassel och äppelträd, ekar och aspar, och på våren blommar gullvivorna. I anslutning till hagen finns ett område med betespåverkad skog.

Det västra delområdet utgörs till största delen av lövträdsrik barrskog med gott om död ved i olika former. Här finns dessutom rester kvar från tidigare brukande av området, i form av vidkroniga ekar och aspar utefter det som numera är nästan igenvuxna brukningsvägar och åkerbryn. I delområdet finns också ett litet område med åkermark som i dagsläget inte brukas.

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

ADMINISTRATIVA DATA

Naturresevatets namn:	Focksta
NVR ID:	2014843
Beteckning enligt Natura 2000:	SE0210287 (del av resevatet)
Kommun:	Uppsala och Enköping
Socken:	Hagby och Gryta
Fastigheter:	Uppsala Eka 2:1 (del av) Eka 3:1 Hagby-Forsa 2:17 (del av) Hagby-Focksta 1:5 (del av) Enköping Björnorne 4:2 (del av) Björnorne 5:3 (del av) Björnorne 8:7 Eningböle s:1 (del av) Hesta 1:2 (del av) Höja s:1 (del av) Gryta-Husby 9:7 (del av)
Markägare:	Staten och enskilda
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Fastighetsanknutna rättigheter:	se skötselplan, bilaga A
Fornlämningar	se skötselplan, bilaga A
Lägesbeskrivning:	Reservatet är beläget ca 2 mil väster om Uppsala. Läget framgår av bifogad översiktskarta, bilaga B.
Gräns:	Området har markerats med skraffering på bifogad beslutskarta, bilaga C.
Fastighetskarta (RT90):	11H5g Alsta, 11H5h Gryta, 11H6g Vrå, 11H6h Hagby
Terrängkarta (RT90):	11H Enköping NO
Naturgeografisk region:	Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken (24)

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

Areal - reservatet:	Totalt ca 640 ha (allt landareal), varav produktiv skogsmark ca 609 ha
Areal – Natura 2000:	99,5 ha av Natura 2000-området Degermossen (SE0210287) ingår i reservatet. Natura 2000-området Degermossen omfattar totalt 449,4 ha.
Markslag och naturtyp:	se skötselplan, bilaga A
Naturtyper enligt Natura 2000:	se skötselplan, bilaga A

SKÄL FÖR BESLUT

Naturvärdesbedömningar

I norra delen av reservatet ingår mindre delar av ett område som i länets naturvårdsprogram (1987) benämns objekt 80.213 "Rismossen och myrar norr därom". Objektet bedömdes som klass III (högt naturvärde). Den del av objektet som ingår i reservatet utgörs av en fuktgranskog som övergår i en rik- och grovblockig blandskog. Samma område finns också beskrivet i Uppsala kommuns naturvårdsinventering (1988-1996) som klass II, (mycket höga naturvärden).

Delar av reservatet ingår i länets Våtmarksinventering (1986). I reservatets norra del finns två våtmarker som klassats som 2- och 3-objekt (innehar höga naturvärden respektive vissa naturvärden). Två våtmarker i reservatets västra del har bedömts vara klass 4-objekt (objekt utan nämnvärt naturvårdsintresse)

Skogsstyrelsen har beskrivit 33 nyckelbiotoper inom reservatet, med en sammanlagd areal på ca 175 ha. Dessutom har skogsstyrelsen beskrivit 5 områden, med en sammanlagd areal på ca 25 ha, inom reservatet som naturvärdesområden.

Reservatet ingår i värdetrakten Degermossen, som pekats ut i Länsstyrelsens "Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län" (2006). Vårdetraktens naturvärden anges främst vara knutna till naturskogsartade barrbestånd och asprika miljöer.

Hagmarkerna i reservatets sydöstra del är beskrivna i flera olika inventeringar som värdefulla. I länets naturvårdsprogram (1987) bedömdes objektet 80.214, "Brynstråk med hagmark sydväst om Focksta" som klass II (mycket högt naturvärde). Länsstyrelsens framhåll i sin motivering betydelsen av hagmark och blandskog med inslag av ädellöv och annan lundväxtlighet samt att området är ett trevligt utflyktsmål.

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossier: 0300-02-146

I Uppsala kommuns naturvårdsinventering (1988-1996) bedömdes betesmarkerna (objekt HAG 3-5) ha ett högt naturvärde (klass III). I bedömningen anges att värdet främst ligger i välutvecklade lövrika bryn i en mosaik av öppen mark och skog. Som skötsel föreslås bete, med bibehållet eller ökat betestryck. I Jordbruksverkets "Ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004" nämns bland annat att det finns fina, värdefulla lövträd och gamla hasselbuskar i hagarna. Hagarna omnämns även i Länsstyrelsens rapport "Ängs- och hagmarker i Uppsala län".

Prioriterade bevarandevärden

De prioriterade bevarandevärdena i området utgörs av den naturskogsartade, lövrika barrskogen med sin långa kontinuitet av död ved, samt den rika förekomsten av lövträd i olika åldrar. Även de yngre, lövrika områdena är värdefulla ur naturvårdssynpunkt eftersom de har goda förutsättningar att hysa en rik fauna och flora i framtiden.

De flesta rödlistade kryptogamer som är funna i området är knutna till äldre asp, ek och gran.

De prioriterade bevarandevärdena beskrivs mer utförligt under rubriken "Områdets bevarandevärden" i skötselplanen, bilaga A.

Förutsättningar för att bevara värdena

Det som kan påverka områdets värden negativt är bl.a. produktionsinriktat skogsbruk, ogynnsam igenväxning av tidigare öppna marker, utträngning av vidkroniga träd, upphörd hävd, ökad dränering, exploatering i form av bebyggelse, kraftledningar eller vägar samt gödslingspåverkan.

För att bevara och stärka områdets naturvärden införs föreskrifter mot bl.a. skogsbruk och exploateringsåtgärder. Skötselinsatser kommer att sättas in för att stärka naturvärdena, genom att exempelvis öka trädslags- och åldersvariation, gynna lövträd, återställa hydrologin samt bevara hävdade förhållanden.

Motiv till att skyddsformen naturreservat har valts

Länsstyrelsen bedömer att bevarandet av områdets höga naturvärden är av allmänt intresse. För att bevara områdets naturvärden krävs inskränkningar i pågående markanvändning (skogsbruk) samt kostnadskrävande skötselinsatser. Inskränkningar och skötselkrav är utöver vad markägaren kan förväntas svara för.

Skyddsformen naturreservat enligt miljöbalken har valts, för att kunna bevara områdets naturvärden långsiktigt. Vid reservatsbildning kan föreskrifter om begränsningar i markanvändning och föreskrifter om skötsel införas, och området får därigenom ett varaktigt skydd. Området är för stort för att skydda som biotopskyddsområde.

Beslutets överensstämmelse med övriga åtaganden som berör området

Länsstyrelsen bedömer att reservatsbeslutet ligger väl i linje med de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt- och djurliv", liksom med övriga åtaganden som berör området såsom Natura 2000, länets skogsstrategi och den kommunala översiktsplanen (se även under "Andra bestämmelser som gäller för området", sidan 12 i detta beslut).

För området finns inte detaljplan eller områdesbestämmelser.

Intresseprövning

Enligt 7 kap 25 § miljöbalken ska det vid prövning av naturreservatsärenden tas hänsyn även till enskilda intressen. Inskränkningarna i den enskildes rätt att använda mark och vatten får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Bevarandet av områdets naturvärden är ett angeläget allmänt intresse. De inskränkningar som den enskilde drabbas av vid bildandet av reservatet får anses stå i rimlig balans med vad samhället vinner på att området får ett reservatsskydd.

Länsstyrelsens bedömning är att de föreskrifter som beslutet anger krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses (se även under "Förutsättningar för att bevara värdena"). Föreskrifterna begränsar heller inte markägarens rättigheter att använda området för t.ex. jakt.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

- A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken angående inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden inom naturreservatet
-

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, spränga, schakta, plöja, dämna, nydika, underhållsrensa dike, skyddsdikey eller på annat sätt föra bort vatten, utfylla, tippa, markbereda, bryta stubbar eller utföra annan markbearbetning med undantag för
 - åtgärder vid underhåll av vägar (inklusive vägdiken) och ledningar
 - rensning av diken som avvattnar mark utanför reservatet
 - rensning av åkerdiken vid brukande av åkermark

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossier: 0300-02-146

2. framföra motordrivet fordon med undantag för
 - körning på vägar och parkeringsplatser
 - körning på befintliga stickvägar markerade på karta, bilaga G, vid utövande av markägares särskilda brukningsrätter enligt särskilt avtal
 - körning vid tillsyn och underhåll av ledningar
 - körning med mindre fordon för uttransport av fällt klövvilt
3. anordna upplag
4. kalka, tillföra växtnäringsämnen eller göra andra ingrepp som kan innebära förorening eller annan förändring av mark eller vatten
5. avverka, röja, så, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd, buskar eller annan växtlighet, med undantag för
 - åtgärder vid underhåll av vägar (inklusive vägdiken) och ledningar
 - röjning i områden med betesdrift, för att vidmakthålla betesregimen
 - åtgärder för vilka Länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrift A10 och A11
 - huggning av husbehovsved och julgranar enligt särskilt avtal om markägares särskilda brukningsrätter, i områden markerade på karta, bilaga G
6. utfodra vilt med undantag för
 - stödåtgärder för hotad eller missgynnad art som utförs på uppdrag av Länsstyrelsen
7. införa för trakten främmande växt-, svamp- eller djurart/ras med undantag för
 - tamboskap eller får i samband med beteshävd enligt skötselplan
8. sätta upp eller upplåta plats för skylt eller liknande
9. upplåta plats för ridning, camping, orienteringstävling eller liknande arrangemang, uppställning av husvagn, släpvagn eller motordrivet fordon, med undantag för
 - tillfällig parkering på anvisad parkeringsplats
10. uppföra byggnad eller anlägga väg, parkeringsplats, stig, spång, mast eller annan anläggning eller anordning
11. utan Länsstyrelsens tillstånd använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossier: 0300-02-146

Föreskrifter nedan under punkt C gällande allmänheten gäller även markägare och innehavare av särskild rätt, med undantag för åtgärder som är nödvändiga för att kunna bruka reservatsområdet för bete enligt fastställd skötselplan, underhålla byggnader eller för att kunna utöva sin särskilda rätt, t.ex. jakt.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken angående förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatets gränser och markering av stigar samt uppsättning av informationstavla eller informationsskyltar som berör reservatet
2. anläggande och underhåll av parkeringsplats, stigar, sittbänkar, eldstäder, vedförråd och andra anläggningar för att främja det rörliga friluftslivet
3. åtgärder för att främja biologisk mångfald, t.ex. naturvårdsinriktad avverkning, röjning, igenläggning av diken, naturvårdsbränning, bete och skogsbete samt stängsling
4. undersökningar av djur-, växt- och svamparter och andra naturförhållanden

Dessutom ska markägaren tåla att ovanstående åtgärder utförs av förvaltaren och att allt utfallande virke tillfaller staten.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om vad allmänheten har att iaktta inom naturreservatet

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. gräva, hacka eller på annat sätt skada jordytan
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar
3. gräva upp eller plocka blommor, gräs, mossor, lavar, vedsvampar eller svampar uppräknade i bilaga 2 artskyddsförordningen (2007:845), eller på annat sätt ta bort eller skada växter eller växtdelar av något slag, med undantag för
 - plockning av frukt och bär
 - plockning av ej artskyddade blommor, för husbehov
 - underhåll av befintliga boulderproblem (klätterleder på block)

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

4. medvetet störa djurlivet
5. insamla eller föra bort insekter eller andra ryggradslösa djur
6. elda eller grilla på annan än av förvaltaren särskilt iordningställd plats
7. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur
8. framföra motordrivet fordon, med undantag för
 - på väg och på iordningställd parkeringsplats
9. ställa upp motordrivet fordon, husvagn, släpvagn eller liknande, med undantag för
 - tillfälligt på iordningställd parkeringsplats
10. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift
11. tälta längre än ett dygn på samma plats
12. rida annat än på vägar
13. utan Länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål

Ovanstående föreskrifter under punkterna A och C ska inte utgöra hinder för

- förvaltaren att genomföra de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel enligt fastställd skötselplan
- nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning
- genomförande av vetenskapliga undersökningar som är av särskilt intresse och inte skadar bevarandevärdena. För sådana undersökningar krävs dock Länsstyrelsens tillstånd

Andra bestämmelser som gäller för området

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är bland annat:

Delar av naturreservatet Focksta utgör Natura 2000-område enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Enligt 7 kap. 28a § samma balk är det förbjudet att utan tillstånd bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden

Fridlysta arter är skyddade enligt artskyddsförordningen (2007:845).

Fasta fornlämningar är skyddade enligt 2 kap lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

Körning med motorfordon i terrängen regleras i terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594).

Jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905)

ÄRENDETS BEREDNING

Förslag till naturreservat framfördes redan 1987 av forskare vid Zoologiska institutionen vid Uppsala universitet. Ursprungligen utgjordes reservatsförslaget av Skogs-Tibble skjutfält och gick under arbetsnamnet Degermossen. Under 1991 inventerades skjutfältsområdet av Uppsala Ornitologiska förening och Botaniska sektionens skogsgrupp. Senare framkom det vid andra inventeringar (av Skogsvårdsstyrelsen och Skogforsk) att även området söder och sydöst om skjutfältet hyser flera värdefulla nyckelbiotoper. Naturvårdsverket och Länsstyrelsen uppdrog 1995 åt Upplandsstiftelsen att under en treårsperiod ta fram underlag samt skötselplaner för 19 utvalda områden i Uppsala län. Bland dessa ingick Degermossen som ett objekt.

Under åren 1994 – 1997 inventerade Skogsvårdsstyrelsen nyckelbiotoper och naturvärden i området, och år 2000 inkom Upplandsstiftelsen med beskrivningar av ytterligare områden med nyckelbiotoper som angränsade till det ursprungliga reservatsförslaget. År 2001- 2002 arbetades ett nytt, utökat, reservatsförslag fram.

År 2002 föreslog regeringen Degermossen som Natura 2000-område. Natura 2000-området motsvarar det ursprungliga reservatsförslaget.

År 2008 avgjorde Länsstyrelsen att Skogs-Tibble skjutfält inte behövde ingå i det blivande reservatet, eftersom ett tillräckligt skydd för naturvärdena fanns genom utpekandet som Natura 2000-område. I och med att Natura 2000-området lyftes ur reservatsförslaget fick reservatsområdet den utformning det har idag.

Avtal om inträngsersättning har mellan år 2002 och 2010 tecknats med markägarna för Björnome 4:2, Björnome 5:3, Eka 2:1, Gryta-Husby 9:7, Hagby-Focksta 1:5, Hagby-Forsa 2:17, Hesta 1:2 samt Höja S:1. Fastigheterna Eka 3:1 och Björnome 8:7 köptes av Naturvårdsverket år 2003 respektive år 2005.

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossier: 0300-02-146

Inmätning av naturreservatet påbörjades av Lantmäteriet år 2010 och var till största delen klar hösten 2012. Fastighetsbestämning för de delsträckor där gränsdragningen är osäker kommer troligen att bli klar under senhösten eller vintern 2013. För dessa delsträckor gäller att reservatsgränsen ska sammanfalla med fastighetsgränsen.

Förslag till reservatsbeslut och skötselplan remitterades år 2013 till markägare, sakägare, berörda myndigheter och organisationer (se sändlista). Yttrande utan erinran inkom från Försvarsmakten, Skogsstyrelsen, Trafikverket, Sveriges Geologiska undersökning (SGU), Uppsala kommun, Enköpings kommun, Skanova, Svenska kraftnät och Upplandsstiftelsen.

Lantmäteriet påpekar i sitt yttrande att Eningböle s:1 och Hagby-Focksta ga:1 saknas i uppräknningen av fastigheter och rättigheter i administrativa data, och menar också att det vore bra om beslutet hänvisar till att inmätning sker/har skett av Lantmäteriet. Länsstyrelsen har kompletterat beslut och skötselplan med dessa uppgifter. Lantmäteriet vill också att reservatsbeslutet kompletteras med en kartbilaga med anläggningar för friluftslivet. Länsstyrelsen har tyvärr inte möjlighet att framställa en sådan bilaga i dagsläget, eftersom exakt placering av stigar ännu inte är bestämd. Placering av parkeringsplatser kommer dessutom att till viss del ingå i, och bestämmas, i den vägförrättning som Lantmäteriet nu gör för Hagby-Focksta ga:1

Vattenfall menar i sitt yttrande att naturreservatet inte får minska möjligheten att underhålla befintliga ledningar, och föreslår därför ett antal undantag från föreskrifterna. Länsstyrelsen har efter remisstidens utgång fört en dialog med Vattenfall och eftersom det inte finns några befintliga ledningar i reservatsområdet införs inga undantag från föreskrifterna, vilket Vattenfall accepterar.

Uppsala klätterklubb anser i sitt yttrande att formuleringen av föreskrift C3 skulle omöjliggöra bouldering (klättring på block) i större delen av Uppsalas största boulder-område och dessutom innebära en mer omfattande reglering av allemansrätten än vad som är nödvändigt för att uppnå syftet med reservatet. Länsstyrelsen håller med klätterklubben, och har inarbetat klubbens synpunkter i beslut och skötselplan, bland annat genom att införa ett undantag från föreskrift C3.

I remissförfarandet informerades om att naturreservatet troligen skulle byta namn efter remisstiden, vilket också har skett. Länsstyrelsens arbetsnamn för reservatet har under åren 2009 - 2013 varit Björnomeskogen, vilket det också kallades i remissen.

Länsstyrelsen har enligt 4 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning utrett föreskrifternas kostnadsmässiga och andra konsekvenser och dokumenterat dessa i en konsekvensutredning. Sakägare med flera har beretts tillfälle att yttra sig över utredningen.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
FOCKSTA

14(17)

2013-11-28

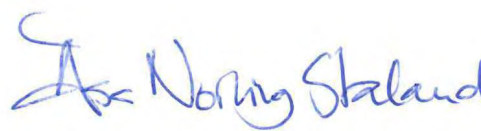
Dnr: 511-4295-12
Dossier: 0300-02-146

Beslutet kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga H.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Peter Egardt. I den slutliga handläggningen deltog även länsrådet Anki Bystedt, länsassessor Annika Israelsson, antikvarie Lennart Swanström, planhandläggare Johanna Boman, landsbygds- handläggare Martina Dernroth, naturvårdsdirektör chef Naturmiljöenheten Lennart Nordvarg och naturvårdshandläggare Åsa Norling Staland, föredragande.

Peter Egardt

Åsa Norling Staland

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

BILAGOR

- A. Skötselplan
- B. Översiktskarta, skala 1:100 000
- C. Beslutskarta, skala 1:17 500
- D. Skötselområdeskarta, skala 1:17 500
- E. Natura 2000-indelning, skala 1:17 500
- F. Forn- och kulturlämningar, skala 1:17 500
- G. Markägares särskilda bruksrätter, fastigheten Björnorne 4:2, skala 1:7 500
- H. Hur man överklagar

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut
FOCKSTA

16(17)

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossier: 0300-02-146

Övriga sakägare

Delägare i Focksta vägsamfällighet (utöver ovanstående):

Gustavianska stiftelsen vid Uppsala akademi, Box 121, 751 04 UPPSALA

Övriga

Försvarsmakten, exp-hkv@mil.se

Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 STOCKHOLM

Skogsstyrelsen, Box 1350, 751 43 UPPSALA

Trafikverket, Ärendemottagningen, Box 810, 781 28 BORLÄNGE

Sveriges Geologiska Undersökning, Box 670, 751 28 UPPSALA,

Lantmäteriet, Box 896, 751 09 UPPSALA

Uppsala kommun, Stadsbyggnadskontoret, Lantmäterimyndigheten,
753 75 UPPSALA

Enköpings kommun, 745 80 ENKÖPING

Uppsala kommun, 753 75 UPPSALA

Skanova, Box 93, 123 22 FARSTA

Vattenfall Eldistribution AB, 162 87 STOCKHOLM

Svenska Kraftnät, Box 1200, 172 24 SUNDBYBERG

Naturskyddsföreningen Uppsala län, Lägerhyddsvägen 2, 752 37 UPPSALA

Naturskyddsföreningen i Uppsala län, skogsgruppen, 752 26 UPPSALA

Naturskyddsföreningen Enköping, Box 186, 745 23 ENKÖPING,

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossier: 0300-02-146

Lena Gustafsson, SLU, Institutionen för ekologi, Box 7044, 755 07 UPPSALA
Uppsala universitet, Institutionen för ekologi och genetik, avd. för zoöekologi,
Norbyvägen 18D, 752 36 UPPSALA
Entomologiska föreningen i Uppland, 743 93 VATTHOLMA
Upplands botaniska förening, c/o Avd. för växtetekologi (EBC), Norbyvägen 18 D,
752 36 UPPSALA
Upplands Orienteringsförbund
Upplands Ornitologiska Förening, Box 59, 751 03 UPPSALA
Uppsala klätterklubb, 756 46 UPPSALA
Uppsala Svampklubb, 756 45 UPPSALA
Upplandsstiftelsen, Box 26074, 750 26 UPPSALA

Kulturmiljöenheten
Samhällsutvecklingsenheten
Landsbygdsenheten

Skötselplan för naturreservatet

Focksta

Uppsala och Enköpings kommuner

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL	4
Administrativa data	4
Bestämmelser utöver reservatsbeslut	6
Naturvärdesbedömningar	7
Åtgärdsprogram för hotade arter	8
Allmän beskrivning	8
Historisk och nuvarande markanvändning	9
Områdets bevarandevärden	10
Biologiska värden	10
Skyddsvärda arter:	11
Geovetenskapliga värden	14
Kulturhistoriska värden	14
Värden för friluftslivet	17
Prioriterade bevarandevärden	17
Beskrivning av byggnader	18
Referenser	18
Publicerade skrifter	18
Opublicerade skrifter	19
Digitalt material	19
Kartmaterial	19
PLANDEL	20
Övergripande skötsel	20
Beskrivning, bevarandemål och föreskrifter för skötsel	20
Skötselområde A: Lövträdsrik barrskog – 359,5 ha	20
Skötselområde B: Lövdominerad skog – 25,4 ha	21
Skötselområde C: Hyggen och ungskogar – 114,9 ha	23
Skötselområde D: Sumpskogar och öppen våtmark – 100,5 ha	24
Skötselområde E: Öppen mark – 6,1 ha	25
Skötselområde F: Betesmarker – 34,0 ha	27
Byggnader	28
Anordningar för friluftslivet	29
Bränder	30
Naturvårdsbränning	30
Vägar (inklusive vägdiken), stickvägar, stigar och ledningar	30
Byggnader och andra anläggningar	30
Upplag m.m.	30
Ridning	30
Stängsel och staket	30
Rensning av diken	30
Jakt	31
Fauna- och floravård	31
Fornlämningar	31
Kulturlämningar	31
Klättring/ Boulderling	31
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER	31
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER	32

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om bevarande av naturreservatets värden. Planens mål är långsiktiga medan åtgärdsförslagen avser en kortare period, ca 10 år. Skötselplanen ska således med bevarat syfte kunna justeras vid behov. Länsstyrelsen ansvarar för revidering och fastställande av skötselplaner.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med reservatsbildningen är att:

- bevara områdets äldre lövrika barrskogar, sumpskogar, lövdominerade skogar och hagmarker samt hotade och missgynnade arter som är förknippade med dessa miljöer
- bevara skogarnas strukturer, som död ved och luckighet, ålders- och trädslagsvariation
- områdets yngre, homogena skogar med tiden ska utvecklas mot naturskogsliknande förhållanden
- vidkroniga träd ska kunna frihuggas för att kunna bli långlivade hålträd,
- bevara områdets kulturhistoriska värden och biologiska kulturarv,
- områdets gamla torpställen kan hållas synliga, med trädfria husgrunder, och att kvarvarande trädgårdsväxter har möjlighet att fortleva på gamla tomter.
- områdets påverkade hydrologi delvis ska kunna återställas
- bevara de upplevelsemässiga värden som är förknippade med äldre, naturskogsartade barrskogar

Skötseln av naturreservatet ska leda till att:

- livsmiljöer för hotade och missgynnade arter bevaras och förstärks
- hagmarker hålls öppna
- stora vidkroniga lövträd står fria från inträngande vegetation
- lövträd gynnas, framför allt i unga bestånd och bestånd som är påverkade av skogsbruk
- allmänhetens möjlighet till naturupplevelse och friluftsliv stimuleras och, i den mån det inte strider mot bevarandeintressen, underlättas genom enkla anordningar.

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

BESKRIVNINGSDDEL

Administrativa data

Naturresevatets namn:	Focksta				
NVR ID:	2014843				
Beteckning enligt Natura 2000:	SE0210287 (del av resevatet)				
Kommun:	Uppsala och Enköping				
Socken:	Hagby och Gryta				
Fastigheter:	<table><tr><td>Uppsala</td><td>Eka 2:1 (del av) Eka 3:1 Hagby-Forsa 2:17 (del av) Hagby-Focksta 1:5 (del av)</td></tr><tr><td>Enköping</td><td>Björnome 4:2 (del av) Björnome 5:3 (del av) Björnome 8:7 Eningböle s:1 Hesta 1:2 (del av) Höja S:1 (del av) Gryta-Husby 9:7 (del av)</td></tr></table>	Uppsala	Eka 2:1 (del av) Eka 3:1 Hagby-Forsa 2:17 (del av) Hagby-Focksta 1:5 (del av)	Enköping	Björnome 4:2 (del av) Björnome 5:3 (del av) Björnome 8:7 Eningböle s:1 Hesta 1:2 (del av) Höja S:1 (del av) Gryta-Husby 9:7 (del av)
Uppsala	Eka 2:1 (del av) Eka 3:1 Hagby-Forsa 2:17 (del av) Hagby-Focksta 1:5 (del av)				
Enköping	Björnome 4:2 (del av) Björnome 5:3 (del av) Björnome 8:7 Eningböle s:1 Hesta 1:2 (del av) Höja S:1 (del av) Gryta-Husby 9:7 (del av)				
Markägare:	Staten och enskilda				
Förvaltare:	Länsstyrelsen				
Fastighetsanknutna rättigheter:	Jakträtt/ jakträttsupplåtelser. Gemensamhetsanläggning för väg: Hagby-Focksta ga:1. Väg. Servitut bildat vid avstyckning 1970, akt 03-HAG-150. Belastar Hagby-Focksta 1:5, till förmån för Hagby-Focksta 1:4. Området kan eventuellt beröras av ett servitut för markbädd för avlopp till Hagby-Focksta 1:6 på Hagby-Focksta 1:5. Servitutet var vid avstyckningen år 1995 olokaliserat, Lantmäteriets akt 03-95:142.				
Fornlämningar	I naturresevatet finns 17 registrerade forn- och kulturlämningar, se bifogad karta, bilaga F, samt s 14 i denna skötselplan				

Skötselplan
FOCKSTA

BILAGA A
5(32)

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

- Lägesbeskrivning: Reservatet är beläget ca 2 mil väster om Uppsala. Läget framgår av bifogad översiktskarta, bilaga B.
- Gräns: Området har markerats med skraffering på bifogad beslutskarta, bilaga C.
- Fastighetskarta (RT90): 11H5g Alsta, 11H5h Gryta, 11H6g Vrå, 11H6h Hagby
- Terrängkarta (RT90): 11H Enköping NO
- Naturgeografisk region: Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken (24)
- Areal - reservatet: Totalt ca 640 ha (allt landareal), varav produktiv skogsmark 609 ha
- Areal – Natura 2000: 99,5 ha av Natura 2000- området Degermossen (SE0210287) ingår i reservatet. Natura 2000- området Degermossen omfattar totalt 449,4 ha.

Markslag och naturtyp:
(ungefärliga arealer)

Lövrik, barrdominerad skog på fastmark, 70-115 år	308,7 ha
Barr- och blandskog på fastmark, 40-70 år	62,4 ha
Lövdominerad skog på fastmark, 50-110 år	22,0 ha
Lövskog på tidigare åkermark, 30-50 år	3,4 ha
Ungskog (< 30 år) på fastmark, med överståndare	23,3 ha
Lövdominerad ungskog (< 30 år) på fastmark	43,9 ha
Ungskog (30-40 år) på fastmark	47,7 ha
Lövdominerad sumpskog, 50-130 år	33,0 ha
Barrdominerad sumpskog, 50-130 år (exkl. tallmosse)	49,3 ha
Tallmosse	15,9 ha
Öppen våtmark	2,3 ha
Öppen gräsmark (delvis igenväxande)	6,1 ha
Träd- och buskbärande hage	22,4 ha

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

Naturtyper enligt

Natura 2000 (se karta, bilaga E):

Västlig taiga, obestämd undergrupp	9010 *	114,3 ha
Västlig taiga, undergrupp hållmarkstallskog	9014	0,8 ha
Västlig taiga, undergrupp barrblandskog	9015	7,8 ha
Västlig taiga, undergrupp blandskog	9016	10,7 ha
Västlig taiga, undergrupp triviallövskog	9017	3,8 ha
Västlig taiga, undergrupp sumpblandskog	9006	3,8 ha
Näringsrik granskog	9050	50,0 ha
Trädklädd betesmark, obestämd	9070	7,0 ha
Trädklädd betesmark, övriga trädklädda marker (traditionella utmarker)	9073	12,7 ha
Obestämd fuktig naturbetesmark	6820	0,4 ha
Lövängar	6530	0,3 ha
Obestämd naturlig/kultiverad gräsmark	6840	19,7 ha
Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	7140	2,8 ha
Lövsumpskog	9080*	17,7 ha
Skogbevuxen myr	91D0*	18,1 ha
Skog på f.d. öppen myr	9920	3,5 ha
Obestämd västlig taiga/Ickenatura-skog	9810	136,5 ha
Ickenatura-skog	9900	230,1 ha
Ickenatura-skog på fuktig-blöt mark	9925	0,4 ha

* Prioriterad naturtyp enligt EU:s art- och habitatdirektiv

Bestämmelser utöver reservatsbeslut

Delar av naturreservatet Focksta utgör Natura 2000-område enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Enligt 7 kap. 28a § samma balk är det förbjudet att utan tillstånd bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden

Fridlysta arter är skyddade enligt artskyddsförordningen (2007:845).

Fasta fornlämningar är skyddade enligt 2 kap lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

Körning med motorfordon i terrängen regleras i terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594).

Jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905).

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

Naturvärdesbedömningar

I norra delen av reservatet ingår mindre delar av ett område som i länets naturvårdsprogram (1987) benämns objekt 80.213 "Rismossen och myrar norr därom". Objektet bedömdes som klass III (högt naturvärde). Den del av objektet som ingår i reservatet utgörs av en fuktgranskog som övergår i en rik- och grovblockig blandskog. Samma område finns också beskrivet i Uppsala kommuns naturvårdsinventering (1988-1996) som klass II, (mycket höga naturvärden).

Delar av reservatet ingår i länets Våtmarksinventering (1986). I reservatets norra del finns två våtmarker som klassats som 2- och 3-objekt (innehåller höga naturvärden respektive vissa naturvärden). Två våtmarker i reservatets västra del har bedömts vara klass 4-objekt (objekt utan nämnvärt naturvårdsintresse)

Skogsstyrelsen har beskrivit 33 nyckelbiotoper inom reservatet, med en sammanlagd areal på ca 175 ha. Dessutom har skogsstyrelsen beskrivit 5 områden, med en sammanlagd areal på ca 25 ha, inom reservatet som naturvärdesområden.

Reservatet ingår i värdetrakten Degermossen, som pekats ut i Länsstyrelsens "Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län" (2006). Värdetraktens naturvärden anges främst vara knutna till naturskogsartade barrbestånd och asprika miljöer.

Hagmarkerna i reservatets sydöstra del är beskrivna i flera olika inventeringar som värdefulla. I länets naturvårdsprogram (1987) bedömdes objektet 80.214, "Brynstråk med hagmark sydväst om Focksta" som klass II (mycket högt naturvärde). Länsstyrelsens framhöll i sin motivering betydelsen av hagmark och blandskog med inslag av ädellöv och annan lundväxtlighet samt att området är ett trevligt utflyktsmål.

I Uppsala kommuns naturvårdsinventering (1988-1996) bedömdes betesmarkerna (objekt HAG 3-5) ha ett högt naturvärde (klass III). I bedömningen anges att värdet främst ligger i välutvecklade lövrika bryn i en mosaik av öppen mark och skog. Som skötsel föreslås bete, med bibehållit eller ökat betestryck. I Jordbruksverkets "Ängs- och betesmarksinventeringen 2002-2004" nämns bland annat att det finns fina, värdefulla lövträd och gamla hasselbuskar i hagarna. Hagarna omnämns även i Länsstyrelsens rapport "Ängs- och hagmarker i Uppsala län".

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

Åtgärdsprogram för hotade arter

Inga arter som omfattas av åtgärdsprogram för hotade arter är funna i reservatet (åtgärdsprogrammet för bevarande av lodjur ska under 2013 ersättas med en förvaltningsplan).

Naturreseptatet Focksta ligger i värdetrakten Degermossen, som är en värdetrakt för asprika miljöer, varför ett antal åtgärdsprogram ändå bör nämnas: åtgärdsprogram för skalbaggar på gammal asp (cinnoberbagge och aspsplintbock), åtgärdsprogram för hotade arter på asp i Norrland (bl a aspbarkgnagare), åtgärdsprogram för vittryggig hackspett, ÅGP för brandgynnad flora, där ingår mosippa (och brandnäva).

Med anledning av den rikliga förekomsten av triviallöv där främst asp förekommer i alla åldersklasser och former samt björk, sälk och klibbal, har området stor potential för vittryggig hackspett och andra intressanta hackspettsarter och högst sannolika förekomster av aspskalbaggar.

Någon inventering av fågelliv eller skalbaggar inte genomförts i området som helhet. Med utgångspunkt i t.ex. aspikedomen skulle förmodligen en inventering av skalbaggar ge ett mycket intressant resultat.

Allmän beskrivning

Naturreseptatet Focksta utgörs av ett skogs- och våtmarksområde, präglad av blockrik mark med hållmarkspartier i höjdlägen samt myrar, sumpskogar och glupar i de lägre partierna (en glup är en tidvis vattenfylld sänka med underjordiska till- och utlopp). Typiskt för området är den stora trädslagsvariationen. Skogen i naturreseptatet utgörs av naturskogsartade barr- och blandskogar samt lövrika hyggen och ungskogar med uppväxande björk, asp, ek och lind. Ung asp bildar rena bestånd på vissa platser.

Focksta är beläget ca 2 mil väster om Uppsala och ca 5,5 km norr om Örsundsbro. Reservatet utgörs av två delområden, den västra delen omfattar ca 34,5 ha och den östra delen ca 605,5 ha. I nordväst gränsar reservatet till Skogs-Tibble skjutfält. Ett Natura 2000-område, Degermossen, ligger med huvuddelen i skjutfältet och en mindre del i reservatet.

Vissa partier av naturreseptatet är storblockiga, vilket inneburit att urskogsliknande områden utvecklats i skogen, med gott om omkullfallna träd och halvt förmultnade lågor. Dessa äldre bestånd består främst av granskog med inslag av gammal tall, asp och björk samt mer sparsamt ek, lind, sälk och hassel. I reservatet finns även berghällar med senvuxna barrträd och mycket hänglav. I övrigt är skogen inom reservatet i olika grad påverkad av avverkning, gallring och plockhuggning.

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossier: 0300-02-146

Den uppväxande ungskogen är rik på lövträd, och i vissa områden är asp det helt dominerande träslaget. De yngre asparna kommer i framtiden att bli värdefulla ersättare för de gamla, grova aspar som i dag finns spridda över i stort sett hela reservatsområdet.

I sydöstra delen av reservatet finns en stor beteshage med ett flertal forn- och kulturlämningar (se nedan under "Kulturhistoriska värden" och karta, bilaga F). I hagmarken kan man hitta hassel och äppelträd, ekar och aspar, och på våren blommar gullvivorna. I anslutning till hagen finns ett område med betespåverkad skog.

Det västra delområdet utgörs till största delen av lövträdsrik barrskog med gott om död ved i olika former. Här finns dessutom rester kvar från tidigare brukande av området, i form av vidkroniga ekar och aspar utefter det som numera är nästan igenvuxna brukningsvägar och åkerbryn. I delområdet finns också ett litet område med åkermark som i dagsläget inte brukas.

Huvuddelen av reservatets våtmarker och sumpskogar är dikningspåverkade, ett flertal av diken anlades på 1980-talet. I många fall skulle de diken som avvattnar våtmarkerna kunna läggas igen, för att uppnå ett så naturligt tillstånd som möjligt, utan att mark utanför reservatet påverkas.

Historisk och nuvarande markanvändning

Naturreseptet Focksta har till största delen varit skogbevuxet genom historien. På kartor från 1700-talet kan man läsa att i västra delen av det som nu är fastigheten Björnome 4:2 växte "fullkomlig aspskog". Än i dag finns det relativt gott om asp i hela reservatsområdet. I övrigt har skogen till största delen utgjorts av gran och tall. Skogsbilvägen som i öst-västlig riktning sträcker sig genom reservatets östra delområde bröts först på 1960-talet. Tidigare har man tagit sig fram på de stigar och kärrvägar som man fortfarande kan se spår av i området.

I de östra delarna finns ett flertal lämningar från tiden kring 1500 f Kr. De utgör delar av en väldigt påtaglig bronsåldersmiljö, som sträcker sig vidare utanför reservatet, med skärvstenshögar och gravar som är lokaliserade runt den sjö och den havsvik som fanns här för 3000 år sedan. Människor har alltså funnits i området i tusentals år.

På ett flertal platser i reservatet märks spår av gamla tiders brukande i form av gamla körvägar, mossåkrar, torplämningar och inägor. I västra delen kan man fortfarande se delar av Lagundavägen – som förr i tiden gick norrut från Herryningen.

Skogsmarken har troligen utnyttjats för bete och viss utmarksslåtter samt för småskaligt uttag av timmer och ved. Ännu så sent som på 1970-talet betades den nordöstra delen av Hagby-Focksta 1:5, och man kan fortfarande se vissa spår av brukade utängar inom reservatet. Den relativt goda tillgången på skog inom Hagby- och Gryta socken har medfört att många av de mer otillgängliga områdena inte

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

utnyttjats intensivt. Under senare delen av 1900- talet kalhöggs dock några bestånd i reservatet.

Vid Norrskog, på fastigheten Björnorne 4:2, finns en källa som nyttjades som brunns- och badinrättning på 1870-talet. Badhuset vid Norrskog såldes år 1881 till ”Skomaren J.A. Johansson i Örsundsbro”. Huset flyttades till Örsundsbro där det fortfarande finns kvar. (Det finns uppgifter om att det funnits ytterligare en källa vid Norrskog, men vid eftersökningar redan 1956 kunde den inte återfinnas).

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

(Arter med prioriterat bevarandevärde är understrukna.)

Naturreseptatet Focksta har osedvanligt stora naturvärden sett till det uppländska skogslandskapet i stort. Rikedomerna av lövträd i olika stadier ger substrat för lägre organismgrupper samtidigt som det gynnar fåglar. I området har flera rödlistade fågelarter påträffats. Bland skyddsvärda fåglar kan nämnas järpe, nötkråka och tretåig hackspett som häckar med 1-2 par vardera.

De flesta rödlistade kryptogamer som är funna i området är knutna till äldre asp, ek och gran. Bland mossorna kan nämnas grön sköldmossa och vedtrappmossa, bland svamparna gränsticka, oxtungsvamp, asptagging, tallticka, kandelabersvamp, veckticka och vitt vaxskinn.

Grön sköldmossa växer på multnande stammar och stubbar med riktigt murken och mjuk ved. Vedtrappmossa växer på murken ved som börjat spricka upp men inte blivit för mjuk, lågorna ska gärna ha grövre dimensioner. Båda arterna finns främst på gran, men även tall och asp. Substraten som dessa mossor behöver är kortlivade och måste därför nyskapas kontinuerligt för att arterna ska överleva på lång sikt.

Oxtungsvampen lever på stambaser, stubbar och rötter av gamla levande ekar. Svampen kan också fortsätta att bilda fruktkroppar på fallna träd och stubbar.

Asptagging, veckticka och kandelabersvamp är alla förknippade med död asp. Asptagging är helt knuten till döda stammar av asp. Arten är hittad endast ca 20 gånger i Sverige. För att gynna arten måste bestånd av asp lämnas utan åtgärder. Veckticka återfinns nästan bara på grova lågor av asp, men både andra lövträd och klenare stammar kan duga. Arten gynnas av hög och jämn luftfuktighet. Även kandelabersvampen växer vanligen på starkt rötade lågor av asp, men kan också finnas på andra trädslag, t ex björk eller gran. Fruktkropparna av kandelabersvamp och veckticka är kortlivade, ett respektive ett par år, men mycelen kan bli mycket äldre och leva så länge veden finns kvar.

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

Gränsticka växer på grova lågor av gran, mer sällan tall. Svampen lever mycket länge i en låga, vilket gör att den kan påträffas i kvarliggande lågor i ungskog eller kraftigt brukningspåverkad skog. Vitt vaxskinn växer på starkt multnande granstammar, främst i äldre granskog med riklig tillgång på död ved.

Talltickan växer på gamla levande tallar. Fruktkropparna visar sig först när tallarna är 100-150 år gamla. Arten återfinns framförallt i skogar med naturskogsrester, i hållmarkstallskog eller där gamla tallar förekommer i kulturmark.

En stor del av naturreservatet består av yngre lövrika bestånd eller successioner av värdefulla lövträd, speciellt asp. Även dessa områden är värdefulla ur naturvårdssynpunkt då de har goda förutsättningar att hysa en rik fauna och flora. Återväxten av asp ger också goda förutsättningar för de arter som är knutna till död aspved att överleva, eftersom de tryggar försörjningen av lämpliga substrat i framtiden.

Förekomsten i området av några organismgrupper är dåligt undersökta och fler rödlistade arter kan troligen hittas vid noggrannare inventeringar, särskilt bland insekter knutna till asp, björk och gran.

Skyddsvärda arter:

Däggdjur

<i>Lynx lynx</i>	lodjur	NT
------------------	--------	----

Fåglar

<i>Bonasa bonasia</i>	järpe	F
<i>Dendrocopos minor</i>	mindre hackspett	NT
<i>Jynx torquilla</i>	göktyta	NT
<i>Nucifraga caryocatactes</i>	nötkråka	NT
<i>Pernis apivorus</i>	bivråk	VU F
<i>Picoides tridactylus</i>	tretåig hackspett	VU F
<i>Strix uralensis</i>	slaguggla	F
<i>Tetrao urogallus</i>	tjäder	F

Insekter

<i>Callidium coriaceum</i>	bronsbjörn	S
<i>Microbregma emarginatum</i>	granbarkgnagare	S
<i>Mycetochara humeralis</i>	mindre svampklobagge	NT
<i>Poecilonota variolosa</i>	asppraktbagge	NT S
<i>Ptilinus fuscus</i>	aspvedgnagare	S

Kärlväxter

<i>Calla palustris</i>	missne	S
<i>Carex loliacea</i>	repestarr	S
<i>Chrysosplenium alternifolium</i>	gullpudra	S

Skötselplan
FOCKSTA

BILAGA A
12(32)

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

<i>Dryopteris cristata</i>	granbräken		S
<i>Goodyera repens</i>	knärot	NT	S
<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa		S
<i>Lathyrus niger</i>	vippärt		S
<i>Lathyrus vernus</i>	vårärt		S
<i>Pyrola chlorantha</i>	grönpyrola		S
<i>Serratula tinctoria</i>	ängsskära	NT	

Mossor

<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	vedtrappmossa	NT	S
<i>Anomodon attenuatus</i>	piskbaronmossa		S
<i>Anomodon longifolius</i>	liten baronmossa		S
<i>Anomodon viticulosus</i>	grov baronmossa		S
<i>Antitrichia curtipendula</i>	fällmossa		S
<i>Buxbaumia viridis</i>	grön sköldmossa	A	S §
<i>Homalia trichomanoides</i>	trubbfjädermossa		S
<i>Homalothecium sericeum</i>	guldlockmossa		S
<i>Hylocomiastrum umbratum</i>	mörk husmossa		S
<i>Jungermannia subulata</i> var. <i>leiantha</i>	rörsvepemossa		S
<i>Lophozia ascendens</i>	liten hornflikmossa	VU	S
<i>Neckera complanata</i>	platt fjädermossa		S
<i>Neckera crispa</i>	grov fjädermossa		S
<i>Nowellia curvifolia</i>	långfliksmossa		S
<i>Orthotrichum gymnostomum</i>	asphättemossa		S
<i>Rhytidiadelphus loreus</i>	västlig hakmossa		S
<i>Sphagnum wulfianum</i>	bollvitmossa		S

Lavar

<i>Arthonia vinosa</i>	rostfläck		S
<i>Calicium parvum</i>	liten spiklav		S
<i>Chaenotheca brachypoda</i>	gulnål		S
<i>Chaenotheca chlorella</i>	kornig nållav		S
<i>Chaenotheca gracillima</i>	brunpudrad nållav		S
<i>Cheiromycina flabelliformis</i>	sofjäderlav	NT	
<i>Collema furfuraceum</i>	stiftgelélav	NT	S
<i>Collema subnigrescens</i>	aspgelélav	NT	S
<i>Leptogium saturnium</i>	skinnlav		S
<i>Leptogium teretiusculum</i>	dvärgtufs		S
<i>Lobaria pulmonaria</i>	lunglav	NT	S
<i>Lobaria scrobiculata</i>	skrovellav	NT	S
<i>Nephroma bellum</i>	stuplav		S
<i>Nephroma laevigatum</i>	västlig njurlav	NT	S
<i>Nephroma parile</i>	bårdlav		S
<i>Nephroma resupinatum</i>	luddlav		S
<i>Parmeliella triptophylla</i>	korallblylav		S

Skötselplan
FOCKSTA

BILAGA A
13(32)

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

<i>Peltigera collina</i>	grynig filtlav		s
<i>Microcalicium ahlneri</i>	kortskaftad ärgspik		s
<i>Sclerophora coniophaea</i>	rödbrun blekspik	NT	s

Svampar

<i>Antrodia pulvinascens</i>	veckticka	NT	s
<i>Artomyces pyxidatus</i>	kandelabersvamp	NT	s
<i>Climacocystis borealis</i>	trådticka		s
<i>Cortinarius violaceus ssp.</i>	violspindling		s
<i>Fistulina hepatica</i>	oxtungssvamp	NT	s
<i>Hericium coralloides</i>	koralltaggsvamp	NT	s
<i>Hydnellum aurantiacum</i>	orange taggsvamp	NT	s
<i>Inonotus rheades</i>	rävticka		s
<i>Lentaria byssiseda</i>	spinnfingersvamp	NT	s
<i>Lentaria epichnoa</i>	vit vedfingersvamp	NT	s
<i>Leptoporus mollis</i>	kötticka	NT	s
<i>Oxyporus corticola</i>	barkticka		s
<i>Phellinus crysoloma</i>	granticka	NT	s
<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	ullticka	NT	s
<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	gränsticka	NT	s
<i>Phellinus pini</i>	tallticka	NT	s
<i>Phellinus populicola</i>	stor aspticka	NT	s
<i>Phellinus viticola</i>	vedticka		s
<i>Phellodon niger</i>	svart taggsvamp	NT	s
<i>Phlebia subulata</i>	vitt vaxskinn	VU	
<i>Pluteus nanus</i>	småskölding		s
<i>Porothelium fimbriatum</i>	skålporing		Rar
<i>Radulodon erikssonii</i>	asptagging	VU	
<i>Xylobolus frustulatus</i>	rutskinn	NT	

Teckenförklaring:

F	=	Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv
A	=	Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
s	=	Signalart enligt Skogsstyrelsen (2005)
§	=	Arten är fridlyst i Sverige
P	=	Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter
Rar	=	Arten är sällsynt

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan (2010):

CR	=	Critically endangered	Akut hotad
EN	=	Endangered	Starkt hotad
VU	=	Vulnerable	Sårbar
NT	=	Near threatened	Nära hotad
DD	=	Data deficient	Kunskapsbrist

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

Geovetenskapliga värden

Utmärkande för Focksta är markens höga blockighet. Vissa delar av området är mycket svårframkomliga på grund av de stora blocken. I de västra delarna är dock blockigheten mindre påtaglig. Marken utgörs till största delen av sandig morän, med spridda områden med torv/kärr. I väster finns områden med glacial - och postglacial lera. Den gamla jordbruksmarken i sydväst utgörs av lergyttja-gyttjelera. Spritt över hela området, men främst i de västra delarna, finns områden med urberg där hållarna går i dagen. I området finns även spridda transversella moränryggar.

Kulturhistoriska värden

Forn- och kulturlämningarnas läge framgår av bilaga F

På många platser i naturreservatet Focksta kan man se spår efter de människor som tidigare levtt i och brukat området. Det handlar till exempel om inägor som tidigare slåtrats, sedan länge övergivna och igenvuxna åkrar, gamla vägar och stigar samt torpställen med bland annat husgrunder och jordkällare. Ännu äldre spår av mänsklig aktivitet kan man se genom de skärvstenshögar och stensättningar som hittats, som utgör delar av en väldigt påtaglig bronsåldersmiljö, som sträcker sig vidare utanför reservatet. Skärvstenshögarna och gravarna (stensättningarna) är lokaliserade runt den sjö och den havsvik som fanns här för 3000 år sedan. Människor har alltså funnits i området i tusentals år.

Delvis raserad jordkällare på fastigheten Björneme 4:2

Ett flertal fornlämningar finns på fastigheterna Eka 2:1 och Hagby-Focksta 1:5 (se utdrag ur Riksantikvarieämbetets register på följande sidor). Det finns dessutom

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

många lämningar av forna tiders brukande av området, som inte finns beskrivna hos Riksantikvarieämbetet. Här följer beskrivning av några av dem:

På fastigheten Höja S:1 finns lämningar efter torpet Rosenbacka; en husgrund, en ladugårdsgrund samt en hoprasad jordkällare. Invid torpstället finns en gammal löväng med flera hamlade träd.

På fastigheten Björnome 4:2 finns flera inägor som fortfarande är öppna. Vid inägan mitt på fastigheten har tidigare funnits en hälsokälla, Norrskogs källa. Vid den östra inägan finns lämningar efter ett torp, med husgrund, en delvis raserad jordkällare och äppelträd.

På fastigheten Hagby-Focksta 1:5, ute i hagmarkerna, finns ett flertal lämningar efter torp, bland annat flera husgrunder. Här finns även ett förfallet torp, Focksta-hyddan, med flera förfallna ekonomibyggnader.

I västra delen av reservatet kan man fortfarande se delar av Lagundavägen som förr i tiden gick norrut från Herryminningen.

I reservatets norra gräns finns ett gränsröse som kallas Stendör, där de tre socknarna Skogs-Tibble, Hagby och Gryta möts. I samma gräns, men längre västerut, finns också Björnkällan, en källa där det också finns ett gränsröse. Tyvärr har röset vid Björnkällan blivit skadat vid dikningar i området.

Ur fornminnesregistret:

Björnome 4:2

RAÄ-nr Gryta 134:1 Övrig kulturhistorisk lämning. Gränsmärke.

Hagby-Forsa 2:17

RAÄ-nr Hagby 169:1 Övrig kulturhistorisk lämning. Tjärdal?

Eka 2:1

RAÄ-nr Hagby 3: Fast fornlämning. Två anläggningar:
1) Skärvstenshög
2) Skärvstenshög

Hagby-Focksta 1:5

RAÄ-nr Hagby 1:1 Övrig kulturhistorisk lämning. Gränsmärke.

RAÄ-nr Hagby 2: Fast fornlämning. Tre anläggningar:
1) Stensättning
2) Stensättning
3) Stensättning

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

- RAÄ-nr Hagby 125: Två anläggningar:
1) Fast fornlämning. Skärvstenshög
2) Bevakningsobjekt. Stensättning
- RAÄ-nr Hagby 170:1 Fast fornlämning. Stensättning.
- RAÄ-nr Hagby 172: Fast fornlämning. Boplats. Tre anläggningar:
1) Skärvstensförekomst
2) Stensättning
3) Skärvstenshög,
Stenblocken har spår av eldpåverkan mot den centrala delen. Anläggningen omges av gammal åker.
- RAÄ-nr Hagby 173:1 Övrig kulturhistorisk lämning. Stensättning.
- RAÄ-nr Hagby 174:1 Fast fornlämning. Skärvstenshög.
- RAÄ nr Hagby 175:1 Övrig kulturhistorisk lämning.
Lägenhetsbebyggelse, torp. Benämnes Johannas täppa
Bebyggelselämning bestående av en källargrund.
Området omkring är beväxt med äppelträd och syrener.
Enligt traditionen bodde här i början av 1800-talet en kvinna, Johanna, vilken undervisade traktens barn innan tillkomsten av folkskolan 1842
- RAÄ nr Hagby 176:1 Övrig kulturhistorisk lämning.
Husgrund. Benämnes Focksta hydda. Bebyggelse-
lämningar inom ett 80*25 m stort område; 1 husgrund, 1 källargrund, 1 ladugårdsgrund (uppförd omkring 1902 och riven på 1940-talet) samt 1 ladugårdsgrund som hört till ett dragontorp som legat på tomtmarken V om ladugårdsgrunden (rivet omkring 1908).
- RAÄ-nr Hagby 177: Två anläggningar:
1) Övrig kulturhistorisk lämning. Skärvstenshög
2) Fast fornlämning. Skärvstenshög.
- RAÄ-nr Hagby 178:1 Fast fornlämning. Skärvstenshög.
- RAÄ-nr Hagby 179:1 Fast fornlämning. Skärvstenshög.

Höja S:1

- RAÄ-nr Gryta 127:1 Övrig kulturhistorisk lämning.
Lägenhetsbebyggelse, torp. Rosenbacka.
Bebyggelselämningar inom ett 90x50 m stort område (NV-SÖ) bestående av grunderna efter en manbyggnad, en ladugård, ett uthus och en jordkällare.

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

Hesta 1:2

RAÄ-nr Gryta 198

Övrig kulturhistorisk lämning.
Lägenhetsbebyggelse, torp. Carlslund.
Torplämning, 65 x 20 m (Ö-V). På området är 1
husgrund med spisröse och 1 källargrund. Äppelträd
(med lunglav) i S på området. Husgrunden med spisröse
är 10 x 3-5 m, spisröse i V. Källargrunden är 6 x 5 m
(NV-SÖ), öppen mot SV.

Värden för friluftslivet

Reservatet Focksta har goda förutsättningar att bli ett intressant mål för de natur- och friluftintresserade. Här finns möjlighet till fina naturupplevelser för den som vill uppleva ostörd och ursprunglig natur, samtidigt som området är lättillgängligt via den skogsbilväg som sträcker sig genom området från öster. Även forn- och kulturlämningarna kan vara intressanta för besökare, t ex kan de gamla torpställena med sina husgrunder och kvarvarande trädgårdsväxter ha pedagogiska värden för skolklasser. Området är också intressant för dem som är speciellt intresserade av skogsfåglar eller kryptogamer.

Naturresevatet är bitvis blockigt och svårframkomligt, vilket gör att allmänheten skulle ha stor nytta av att det anläggs stigar i området.

Tack vare den stora artrikedomen är området lämpligt att utnyttja vid utbildning på gymnasienivå eller högre.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp: lövträdsrik barrskog, asprik skog, blandsumpskog

Strukturer: grova träd, gamla träd, död ved, multnande ved, vidkroniga lövträd.

Växt-, svamp- och djursamhällen: kryptogamer, arter knutna till asp, ek, säl, gran och tall

Arter:	<i>Picoides tridactylus</i>	tretåig hackspett
	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	vedtrappmossa
	<i>Buxbaumia viridis</i>	grön sköldmossa
	<i>Antrodia pulvinascens</i>	veckticka
	<i>Artomyces pyxidatus</i>	kandelabersvamp
	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	gränsticka
	<i>Phellinus pini</i>	tallticka
	<i>Phlebia subulata</i>	vitt vaxskinn
	<i>Radulodon erikssonii</i>	asptagging

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

Friluftsliv: naturupplevelse

Beskrivning av byggnader

De byggnader som finns i naturreservatet står i den västra delen av beteshagen, skötselområde F1. På kartan kallas platsen Focksta-hyddan. Där finns ett delvis förfallet bostadshus samt två ekonomibyggnader och ett dass, samtliga förfallna. Ansvar för husen vilar på markägaren, skötseln av dessa hus regleras inte i reservatsbeslutet. Bilder på husen finns under rubriken "Byggnader" i skötselplanens plandel. Byggnadernas läge framgår av bilaga F.

I övrigt finns ett flertal hus- och ladugårdsgrunder inom reservatsområdet, se avsnittet "Kulturhistoriska värden".

Referenser

Publicerade skrifter

- Daun, R. 1997. *Artomyces pyxidatus* – Kandelabersvamp. Artfaktablad 2013-05-22. ArtDatabanken, SLU
- Gärdenfors, U. (ed.) 2005. Rödlistade arter i Sverige 2010 – The 2010 Red List of Swedish Species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala
- Hermansson, J. 1997. *Antrodia pulvinascens* – Veckticka. Artfaktablad 2012-06-19. ArtDatabanken, SLU
- Larsson, K.-H. 1997. *Phellinus nigrolimitatus* – Gränsticka. Artfaktablad 2012-06-19. ArtDatabanken, SLU
- Larsson, K.-H. 1997. *Phlebia subulata* – Vitt vaxskinn. Artfaktablad 2012-06-19. ArtDatabanken, SLU
- Larsson, K.-H. 1997. *Radulon erikssonii* – Asptagging. Artfaktablad 2012-06-19. ArtDatabanken, SLU
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1986: Inventering av våtmarker i Uppsala län. 1. Rapport och bearbetning
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1987: Naturvårdsprogram för Uppsala län. 1. Värdefulla områden för naturvård och rörligt friluftsliv. Medd. från planeringsavdelningen 1987 nr. 2.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1993: Ängs- och hagmarker i Uppsala län. Meddelandeserien 1993:3
- Länsstyrelsen i Uppsala län och Skogsstyrelsen 2006: Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län
- Möller H. 1993: Beskrivning till jordartskartan Uppsala NV serie Ae113. Sveriges Geologiska Undersökning.
- Natura 2000 art- och naturtypsvisa vägledning. 2005. 9010 Västlig taiga. Naturvårdsverket.
- Nitare, J. (red.) 2000. Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- Nordiska ministerrådet, 1984. Naturgeografisk naturindelning av Norden.
- Sunhede, S. 1997. *Fistulina hepatica* – Oxtungsvamp. Artfaktablad 2012-06-19. ArtDatabanken, SLU
- Tegen, Einar. Frälsejord i bondehand: Grassar och Björnomebönder, utgiven 1963
- Uppsala kommun, 1997: Naturvårdsinventering av Uppsala kommun 1988-1996, Skogs-Tibble socken (objekt SKT 1)

Skötselplan FOCKSTA

BILAGA A
19(32)

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

Uppsala kommun, 1995: Naturvårdsinventering av Uppsala kommun 1988-1996, Hagby socken, (objekt HAG 3-5)

Weibull, H. 1997. *Anastrophyllum hellerianum* – Vedtrappmossa. Artfaktablad 2010-05-04. ArtDatabanken, SLU

Weibull, H. 1997. *Buxbaumia viridis* – Grön sköldmossa. Artfaktablad 2010-12-07. ArtDatabanken, SLU

Opublicerade skrifter

Länsstyrelsen i Uppsala län, 2009: Bevarandeplan för Natura 2000-område. Degermossen SE0210287

Digitalt material

Riksantikvarieämbetet, Fornsök, tillgänglig på <http://www.raa.se/cms/fornsok/start.html>

Skogsstyrelsen, **Skogens pärlor**, tillgänglig på <http://minasidor.skogsstyrelsen.se/skogensparlor/>

Kartmaterial

Lantmäteriets digitala historiska kartor – Arkivsök:

Charta öfver Hällby bys skogsmark, aktbeteckning 03-gry-38, daterad 1795-06-08

Häradsekonomiska kartan. Bladnamn Ribbingebäck J112-83-15b Kartlagd 1905-1911.

Taxnäs J112-83-20a Kartlagd 1905-1911

Ramsta J112-84-11 Kartlagd 1859-63

Salnecke J112-84-16 Kartlagd 1859-63

Ekonomiska kartan (1951). Bladnamn Alsta J133-11H5g53 flygår 1945

Gryta J133-11H5h53 flygår 1945-1950

Vrå J133-11H6g53 flygår 1945

Hagby J133-11H6h53 flygår 1945

Jordartskartan 11 I Uppsala NV. SGU serie Ae113 Sveriges Geologiska Undersökning 1992.

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

PLANDEL

Övergripande skötsel

Den övergripande skötseln av reservatet är att efterlikna de naturliga störningsregimer och människans tidigare brukande som skapat de förhållanden som gett området dess höga naturvärden. Undersökning av vilka diken som påverkar naturreservatets hydrologi bör utföras och därefter kan åtgärder i form av igensättning av diken eventuellt bli aktuella, under förutsättning att detta kan göras utan att mark utanför reservatet påverkas. Vidkroniga ädellövträd friställs. Forn- och kulturlämningar hålls fria från igenväxningsvegetation. Träd som växer på eller precis intill fornlämningar och eller hotar att skada kulturhistoriska lämningar tas bort.

Naturvårdsbränningar kan göras på mindre områden inom reservatet, främst i de norra och östra delarna, inom skötselområdena A och C.

Särskilda bruksrätter, t ex en markägares rätt till husbehovsved, beskrivs i särskilda avtal. Se även karta över markägares särskilda bruksrätter, bilaga G.

Beskrivning, bevarandemål och föreskrifter för skötsel

Reservatet har delats upp i 6 skötselområden. För avgränsning av områdena A-F, se skötselområdeskarta, bilaga D. Reservatsområdet är mosaikartat och gränsen mellan olika skötselområden är diffus. Mindre delar av skötselområdena kan avvika väsentligt från skötselområdet i stort. För varje skötselområde anges ett bevarandemål. Bevarandemålen ska följas upp med hjälp av målandikatorer som anges i en uppföljningsplan. Uppföljningsplanen kommer att beslutas separat.

Skötselområde A: Lövträdsrik barrskog – 359,5 ha

Beskrivning: Skötselområdet är heterogent, men består till största delen av barrdominerad blandskog med ett relativt stort inslag av lövträd, framförallt asp. Vissa delar är blockiga med inslag av grova aspar, medan andra delar är fuktigare och domineras av gran, björk och klibbal. I denna skogstyp finns flera rödlistade arter knutna till naturliga skogar, med döende träd av olika arter och död ved. Här bland finns tickor och andra trädsvampar, mossor som ofta är svårspredda, vedlevande insekter och hålllevande fåglar.

Delområdet A1 (297,1 ha) utgörs huvudsakligen av äldre, lövträdsrik barrskog, där vissa delar är redan att anse som naturskogsliknade. På några platser växer riktigt grova gamla aspar. Inom delområdet finns relativt gott om död ved i olika stadier av nedbrytning, och även om vissa partier är gallrade så är ålders- och trädslagsvariationen stor.

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

Delområde A2 (62,4 ha) utgörs av yngre barrblandskog med inslag av triviallövnträd som asp och björk. Vissa delar består dock av barrdominerad, enskiktad skog med i dagsläget ganska låga biologiska värden.

Bevarandemål: A1: arealen västlig taiga (9010) och näringsrik granskog (9050) ska vara minst 290 ha. A2: Lövrika barrskogar som utvecklas mot olikåldrig lövrik naturskog.

Skogens naturliga funktioner och processer upprätthålls och skogen är flerskiktad och uppvisar en stor variation i både trädslag och ålder. Död ved ska förekomma i olika nedbrytningsstadier och grovlekar. Bäckar, källor och källdråg ska ha en ostörd hydrologi. Området ska utgöra en god livsmiljö för reservatets skyddsvärda fågelarter. En rik svamp- och lavflora ska kunna påträffas årligen. Grön sköldmossa och vedtrappmossa ska förekomma i området.

Skötselåtgärder: Eventuellt kan några diken läggas igen. I delområde A1 är endast små åtgärder som eventuell fri- eller plockhuggning i några bestånd aktuella. Grova ekar i bryn mot öppen mark bör friställas. I delar av område A2 bör tall och gran i avverkas för att gynna trädslags- och åldersvariation. Naturvårdsbränningar kan göras på mindre områden, främst i de norra och östra delarna av delområde A2.

Restaurering:

Avverkning av tall och gran i homogena likåldriga bestånd (A2). Luckhuggning för att gynna löv i lövrik yngre blandskog. Røj bort klena granar som är på väg in i kronan på äldre såväl som yngre aspar och ekar. Ringbarka grövre gran som tränger grov asp och ek. Stubbar och avbarkade partier av barr- och lövnträd samt nedfallna grenar sparas till förmån för vedlevande organismer. Efter undersökning av hydrologin kan diken läggas igen, under förutsättning att detta kan göras utan att mark utanför reservatet påverkas.

Löpande:

Vid behov røjning av gran kring vidkroniga aspar och ekar. Naturvårdsbränningar på mindre områden, främst i de norra och östra delarna av delområde A2.

Skötselområde B: Lövdominerad skog – 25,4 ha

Beskrivning: Skötselområdet har delats in i två delområden. Område B1 (22,0 ha) består av bestånd med äldre lövnträd, framförallt asp och björk, på skogsmark. Vissa delar är mycket blockiga. Område B2 (3,4 ha) utgörs av lövbestånd på tidigare åkermark och har inte så lång trädkontinuitet. Dessa bestånd präglas ändå av viss trädslags- och

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

åldersvariation, samt förekomst av död ved. Tickor och vedsvampar är inte ovanliga och utgångshål visar att de utnyttjas av skalbaggs-larver och fjärils-larver.

De vidkroniga ekarna, som finns intill bruksvägar och i skogs-bryn mot åkermarken, har vuxit upp i en glesare, förmodligen betad, skog. Dessa träd behöver friställas för att få förutsättningar för att kunna bli långlivade hålekar.

Vidkroniga ekar invid brukningsväg (Skötselområde B1)

Bevarandemål: B1: arealen västlig taiga ska vara minst 20 ha. B2: Området ska fortsatt vara lövdominerat.

Skötselområdet utgörs av lövdominerad skog av varierande ålder, med gott om gamla och grova träd. De vidkroniga ekarna och asparna är friställda och trängs inte av yngre träd som växer upp i kronan. I skogen finns gott om död ved i olika dimensioner och nedbrytningsstadier.

Skötselåtgärder: I huvuddelen av skötselområdet behövs inga åtgärder eftersom lövträden klarar sig bra, men i vissa delar finns granuppslag som

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

bör tas bort. Det kan också bli aktuellt att frihugga vidkroniga träd, framförallt ekar. För att gynna stor aspticka kan några aspar bleckas med kniv eller yxa.

Restaurering:

Vidkroniga träd frihuggs. Granunderväxt tas bort där det behövs för att gynna lövträden. I sydvästra delen av reservatet tas gran bort ur brynet i mot åkermarken, samtidigt som de vidkroniga lövträden (ekar och aspar) frihuggs.

Löpande:

Kontinuerlig röjning av granunderväxt för att gynna lövträden.

Skötselområde C: Hyggen och ungskogar – 114,9 ha

Beskrivning: I skötselområdet ingår ungskogar av varierande ålder. I vissa delar finns gott om yngre asp som med tiden kan bli en viktig biologisk tillgång. Delområde C1 (43,9 ha) består av lövdominerad ungskog som är yngre än ca 30 år. Bitvis är dessa områden glesa, medan det i andra delar är i det närmaste omöjligt att ta sig fram. Till stor del utgörs delområdet av hyggen med mycket god lövtillväxt (asp, björk, rönn) som är lämpliga som successionsskogar. Mindre delar är småblockiga eller sumpiga.

Delområde C2 (47,7 ha) utgörs av ungskog som är äldre än ca 30 år. Delar av detta område (i nordöst) utgörs av ren aspskog, och här har fynd av asptagging gjorts. I detta parti finns även hållmarker med senvuxen ek

I delområde C3 (23,3 ha) har äldre träd lämnats vid slutavverkningen och de kommer att stå kvar som överståndare i den uppväxande skogen. Även i detta område är lövtillväxten god.

Bevarandemål: C1: Lövdominerade ungskogar som utvecklas mot olikåldrig lövrik, bitvis lövdominerad, naturskog. C2 och C3: Lövrik barrungskog som utvecklas mot olikåldrig lövrik naturskog. Med tiden bör man med utgångspunkt från områdenas utveckling ta ställning till hur de fortsättningsvis ska skötas.

Skötselåtgärder: C1: planterad gran bör röjas bort på ett tidigt stadium, därefter har skötselområdet förutsättningar att utvecklas till en varierad och relativt naturlig skog om det lämnas utan åtgärder. C2: under de närmaste 10-20 åren kan det bli aktuellt att friställa enstaka aspar, i övrigt behövs inga åtgärder inom perioden. Om lövandelen skulle minska kan det dock i framtiden bli aktuellt med uthuggning av gran i mindre områden. C3: planterad gran kan röjas bort för att gynna lövuppslaget. I övrigt behövs inga åtgärder under den

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

närmaste tiden. Naturvårdsbränningar kan göras på mindre områden, främst i de norra och östra delarna skötselområdet.

Restaurering:

Röjning av tall och gran i homogena, likåldriga bestånd i barrdominerad skog. Efter undersökning av hydrologin kan diken läggas igen, under förutsättning att detta kan göras utan att mark utanför reservatet påverkas.

Nyskapande:

Friställning av enstaka yngre aspar i homogena aspbestånd, för att låta dessa träd växa ifrån det övriga beståndet i grovlek och höjd.

Löpande:

Luckvisa huggningar av gran för att gynna löv i den lövrika blandskogen. Stubbar och avbarkade partier av barr- och lövträd samt nedfallna grenar sparas till förmån för vedlevande arter. Naturvårdsbränningar på mindre områden, främst i de norra och östra delarna skötselområdet.

Skötselområde D: Sumpskogar och öppen våtmark – 100,5 ha

- Beskrivning: Naturreservatets sumpskogar är till största delen dikningspåverkade. Andelen gamla träd och död ved varierar mellan de olika delområdena. Skötselområdet har delats in i tallmossar, lövdominerad sumpskog, barrdominerad sumpskog samt öppen våtmark, D4, (2,3 ha).
- Tallmossarna, delområde D1 (15,9 ha) har viss förekomst av död ved och senvuxna träd. Särskilt området längst i väster har en struktur som är gynnsam för många arter.
- Delområde D2 (33,0 ha), lövdominerad sumpskog, utgörs huvudsakligen av glasbjörk, al och gran, men även tall och sälg förekommer. I flera områden står träden på socklar.
- De barrdominerade sumpskogarna, delområde D3 (49,3 ha), består till största delen av grandominerade områden med varierande inslag av glasbjörk, al och sälg. På många ställen står träden på socklar.

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

Lövdominerad sumpskog, skötselområde D2

Bevarandemål: Arealen västlig taiga (9010), lövsumpskog (9080), skogbevuxen myr (91D0), skog på f.d. öppen myr (9920), och öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140) ska tillsammans vara minst 90 ha

Sumpskogarna i reservatet har gott om gamla, senvuxna träd av olika trädslag i alla delområden. Gamla och/eller grova träd samt död ved i olika former förekommer i riklig mängd. Reservatets våtmarker och sumpskogar, bäckar, källor och källdråg har en ostörd hydrologi

Skötselåtgärder: Restaurering:

Dikena som avvattnar sumpskogarna bör läggas igen om detta är möjligt med hänsyn till omgivande mark. En utredning om detta bör göras. Eventuellt kan uthuggning av gran i vissa av de lövdominerade sumpskogarna bli aktuellt. Området lämnas sedan utan åtgärder.

Skötselområde E: Öppen mark – 6,1 ha

Beskrivning: Skötselområdet består av tre delområden. Delområde E1 (3,0 ha) utgörs av två igenväxande inägor och en inäga som i dagsläget är nästan helt igenvuxen. Den igenvuxna inägan är anvisad för vedhuggning (enligt särskilt avtal med markägaren) och ska efter

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

utförd huggning skötas som övriga delar. Invid inägan vid Norrskog finns en källa som tidigare använts som hälsokälla (se även "Kulturhistoriska värden", s 14).

Delområde E2 (2,8 ha) består av åkermark som inte brukats på länge. Åkermarken kan/får/bör brukas, men nya diken får inte tas upp eftersom det kan påverka angränsande skog. Delområde E3 (0,3 ha) är ett gammalt torpställe, Rosenbacka. Vid torpet finns en igenvuxen löväng där det bland annat växer en stor ek som bör frihuggas. Vid torpet växer också mycket alm och lönn, flera av dessa träd är tidigare hamlade. Dessutom finns här husgrund, ladugårdsgrund och en hoprasad jordkällare.

Igenväxande inäga, skötselområde E1.

Bevarandemål: Arealen obestämd naturlig/kultiverad gräsmark (6840) ska vara minst 5 ha. De öppna områdena är fria från inväxande småträd och gamla hamlade eller vidkroniga träd står fria från konkurrerande yngre träd. De gamla torpställena är synliga, med trädfräa husgrunder, och kvarvarande trädgårdsväxter har möjlighet att fortleva på gamla tomter.

Skötselåtgärder: Restaurering:
Tåkermarken (E2) tas småträden bort av kulturhistoriska och estetiska skäl. Vid Norrskog och vid inägorna norr om Lövhagen (E1) hålls inägorna öppna. Husgrunderna och jordkällaren huggs rena från inväxande vegetation och källan vid Norrskog rensas.

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

Vid Rosenbacka (E3) frihuggs vidkroniga ädellövträd, befintliga och potentiella. Utred om återhamling/nyhamling är lämpligt.

Löpande:

Åkermark och inägor hålls fria från igenväxningsvegetation.
Kulturlämningar hålls fria från träd.

Skötselområde F: Betesmarker – 34,0 ha

Beskrivning: Området består av två delområden. Delområde F1 (22,4 ha) består av hagmark som betas i dagsläget. Inom hagmarken finns små skogs- och brynpartier som utgör en ovärderlig tillgång för solälskande insekter som fjärilar och skalbaggar. Inom området finns ett flertal forn- och kulturlämningar (se ovan under "Kulturhistoriska värden" och karta, bilaga F). Delområde F2 (11,6 ha) utgörs av betespåverkad skog som domineras av gammal, lövrik blandskog, där naturvärdena skulle gynnas av att betesdjur återintroduceras. Skogen är luckig, med riklig förekomst av gräs och betesgynnade örter, vissa delar är mycket storblockiga. Området är särskilt rikt på säl.

I den betespåverkade skogen har grön sköldmossa och vedtrappmossa påträffats.

Betad hagmark i närheten av Focksta-hyddan, skötselområde F1.

Bevarandemål: Arealen trädklädd betesmark (9070 och 9073) och obestämd naturlig/kultiverad gräsmark (6840) ska tillsammans vara minst 33 ha. Delområde F1 är ett öppet välhävdad område, där hagmarkens blandade struktur med buskar och träd mellan de öppna ytorna bibehålls och hävdgynnade arter gynnas. Delområde F2 är

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

betespåverkad, gläntig blandskog med riklig förekomst av gräs och betesgynnade örter, där bra livsmiljöer för mossor som grön sköldmossa och vedtrappmossa kan återfinnas. Fornlämningarna är fria från träd och buskar.

Skötselåtgärder: Nyskapande:

Eventuellt stängsel runt den betespåverkade skogen.

Restaurering:

Förbättring av stängsel runt hagmarken.

Löpande:

Hagmarken ska betas alternativt slåttas årligen. Den betespåverkade skogen bör betas årligen, med undantag för blockiga delar. Eventuellt kan skogsbete med får införas

Byggnader

(Se även "Beskrivning av byggnader" s 17 och bilaga F för byggnadernas lägen.)

Beskrivning: Några byggnader finns i västra delen av betesmarken (skötselområde F1). Platsen kallas Focksta-hyddan på fastighetskartan. Ansvaret för husen vilar på markägaren, skötseln av dessa hus regleras inte i reservatsbeslutet. Husen får underhållas eller rivas.

I reservatet finns även ett flertal hus- och ladugårdsgrunder.

Torpet Focksta-hyddan

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

Hoprasade uthus vid Focksta-hyddan

Anordningar för friluftslivet

Beskrivning: Inga anordningar och anläggningar finns ännu för friluftslivet. Inga vandringsleder eller rastplatser ska anläggas på Björnome 4:2, enligt avtal.

Bevarandemål:

- Minst en parkeringsplats ska finnas på lämplig plats i reservatet.
- Väl underhållna informationsskyltar finns vid p-platsen på ytterligare minst 2 ställen i reservatet
- En väl framkomlig skogsbilväg som leder till p-platsen.
- Minst en markerad och väl underhållen stigslinga finns
- Eventuellt en eldstad med bänkar och vedförråd på lämplig plats.
- Reservatsgränsen är tydligt markerad i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer i "Att skylta skyddad natur".

Skötselåtgärder: Nyskapande:

- Anordna parkeringsplats/-platser och sätt upp P-skylt.
- Sätt upp informationsskylt vid parkeringsplatsen, samt ytterligare 2 skyltar i reservatet.
- Anordna minst en markerad stigslinga. Går det att ordna fler kan det gärna vara en lätt och en tuffare.
- Underhåll av skogsbilvägen som leder till p-platsen.
- Markera reservatets gräns med färg på träd samt med hörnstolpar.

Löpande:

- Underhåll av skogsbilvägen som leder till p-platsen.

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

- Städad och välhållen parkering.
- Underhåll av stigar.
- Byt ut skyltar vid behov.
- Røjning av rågången. Förstärk målning på träd och underhåll av hörnstolpar.
- Tillsyn av anordningar.

Bränder

Uppkomna bränder ska släckas. Efter en eventuell skogsbrand kvarstår bevarandemålen för respektive skötselområde. Död ved, såväl stående som liggande, lämnas på platsen. Undantag måste dock göras för åtgärder som är nödvändiga för människors säkerhet och framkomligheten längs stigar. Förvaltaren kan besluta om kontrollerade naturvårdsbränder.

Naturvårdsbränning

För att behålla brandhistoriken och därefter följande skogssuccession bör bränningar utföras med lämpliga tidsintervall på mindre områden inom reservatet. Lämpliga områden för naturvårdsbränning finns framförallt i de norra och östra delarna av skötselområde A2 och C.

Vägar (inklusive vägdiken), stickvägar, stigar och ledningar

Befintliga skogsbilvägar (inklusive vägdiken) och stigar inom reservatet får underhållas. Befintlig skogsbilväg till reservatsparkeringen ska underhållas. Nödvändiga røjningar i anslutning till vägarna får utföras. Befintliga stickvägar får hållas öppna. Kostnaderna för att hålla stickvägarna öppna faller på förvaltaren när stickvägarna behövs för reservatets skötsel och på markägaren när stickvägarna behövs för utövande av markägarens särskilda rättigheter, t.ex. jakt.

Byggnader och andra anläggningar

Byggnaderna i beteshagen vid Focksta-hyddan får underhållas, alternativt rivas. Skötsel av byggnader regleras inte i reservatsbeslutet.

Upplag m.m.

Tillfälliga upplag får upprättas av förvaltaren i samband med skötsel av området. Förvaltaren får även ställa upp manskapsbodar i samband med skötselinsatser.

Ridning

Det är förbjudet att rida eller på annat sätt framföra häst annat än på skogsbilväg.

Stängsel och staket

Stängsel får sättas upp i de skötselområden som ska betas. Stängslen ska förses med genomgångar där så behövs, t.ex. där stigar går genom betesområdet.

Rensning av diken

Rensning av diken får inte utföras i reservatet.

2013-11-28

Dnr: 511-4295-12
Dossienr: 0300-02-146

Jakt

Jakt inom reservatet får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning. Jakten är inte reglerad i reservatsbeslutet. Befintliga jaktorn och siktgator får underhållas. Nya jaktorn och siktgator får inte uppföras utan Länsstyrelsens tillstånd. Uppsättning av saltsten får göras i samråd med Länsstyrelsen.

Fauna- och floravård

Åtgärder till stöd för hotade eller sällsynta arter får göras av förvaltaren eller på uppdrag av förvaltaren.

Fornlämningar

Fasta fornlämningar är skyddade enligt lagen om kulturminnen m.m. (SFS 1988:950). Åtgärder som rör fornlämningar ska ske i samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet.

Kulturlämningar

Åtgärder som rör kulturlämningar ska ske i samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet.

Klättring/ Bouldering

De sydöstra delarna av reservatet är ett uppskattat område för bouldering (klättring på block). Klättrandet regleras inte i reservatsbeslutet. Dock får inga växter eller växtdelar skadas (föreskrift C3), vilket innebär att man inte får göra nya problem (klätterleder). Det är tillåtet att underhålla befintliga boulderproblem som beskrivs i boken (föreläsaren) UppBloc (S.Eklund 2008).

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras.

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i naturreservatet Focksta som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att Länsstyrelsen måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Den slutliga prioriteringen och tidsplaneringen på länsnivå genomförs av Länsstyrelsen.

Skötselåtgärd	Prio	När	Skötselomr.	Finansiering
Ny parkeringsplats	1	Inom ett år	Friluftsliv	Skötselanslag
Stigslinga	1	Inom ett år	Friluftsliv	Skötselanslag
Eldstad, bänkar, vedförråd ?	1	Inom fem år	Friluftsliv	Skötselanslag
Reservatsskyltar	1	Inom ett år	Friluftsliv	Skötselanslag
Gränsmarkering	1	Inom ett år	Friluftsliv	Skötselanslag
Städning	1	Löpande	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål	1	Enligt uppföljningsplan.	Alla	Skötselanslag
Tillsyn att regler och föreskrifter i reservatet följs	1	Kontinuerligt	Alla	Ramanslag
Utredning om igenläggning av diken är möjlig	2		A, C, D	Skötselanslag
Igenläggning av diken	2		A, C, D	Skötselanslag
Naturvårdsbränning	2		A, C	Skötselanslag
Avverkning/röjning av tall och gran i homogena likåldriga bestånd	3		A2, C	Skötselanslag
Plockhuggning av tall och gran i homogena bestånd	3		A1	Skötselanslag
Luckhuggning för att gynna löv	2		A2, C	Skötselanslag
Frihuggning av aspar och ekar	1		A, B	Skötselanslag
Kontinuerlig röjning av gran kring aspar och ekar	2		A, B	Skötselanslag
Frihuggning av vidkroniga träd	1		A, B, E	Skötselanslag
Röjning av granunderväxt			B	Skötselanslag
Friställning av yngre aspar			C	Skötselanslag
Röjning av planterad gran	2		C	Skötselanslag
Ev. huggning av gran i lövsumpskog	3		D2	Skötselanslag
Röjning av inväxande träd på öppen mark	1		E	Skötselanslag
Husgrunder och jordkällare huggs rena från inväxande vegetation	2		Alla	Skötselanslag
Eventuell stängsling av den betespåverkade skogen	2		F2	Skötselanslag
Förbättring av stängsel kring hagmarken	1		F1	Skötselanslag
Bete	1		F	Miljöstöd

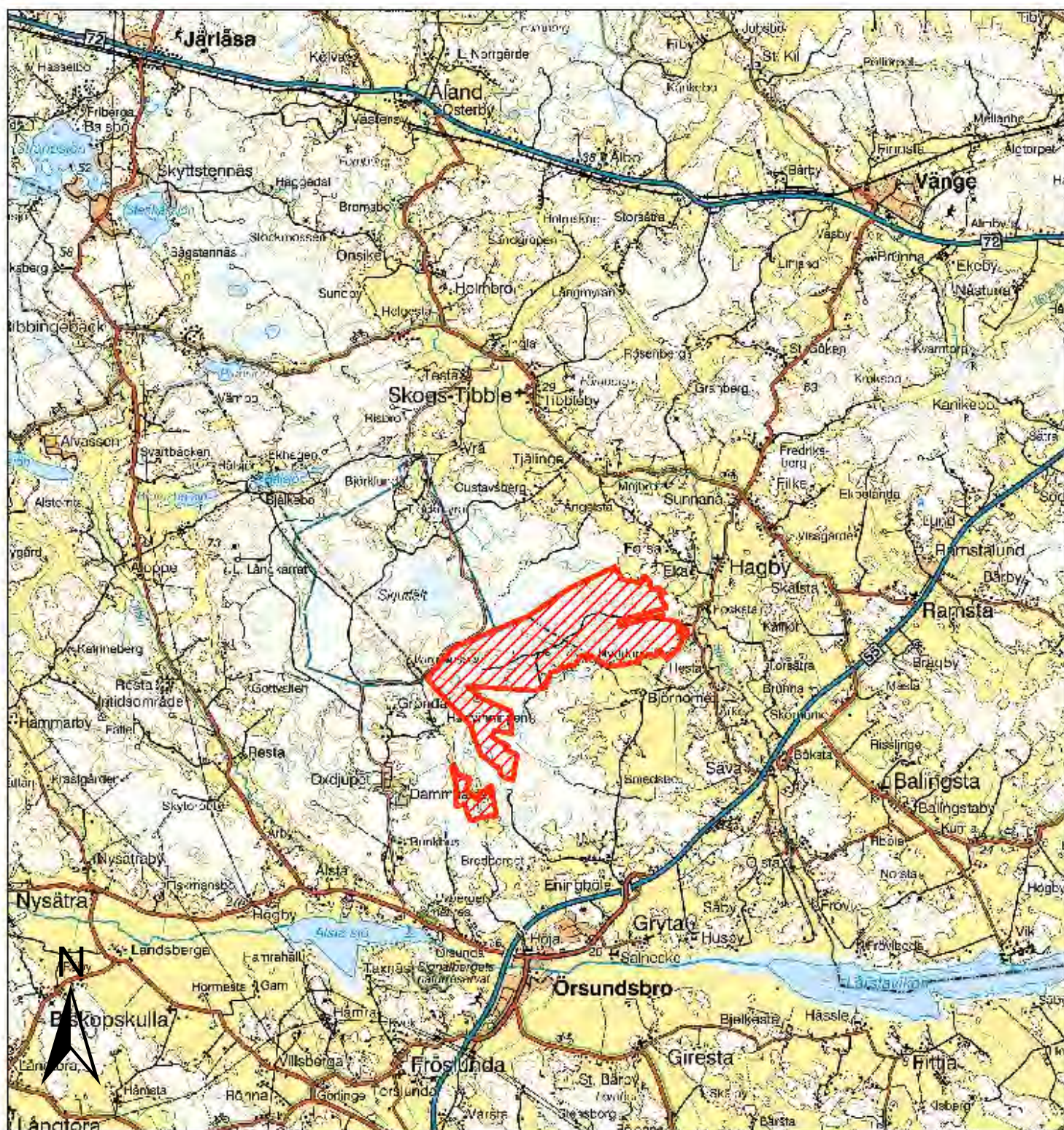

Bilaga B. Översiktskarta.

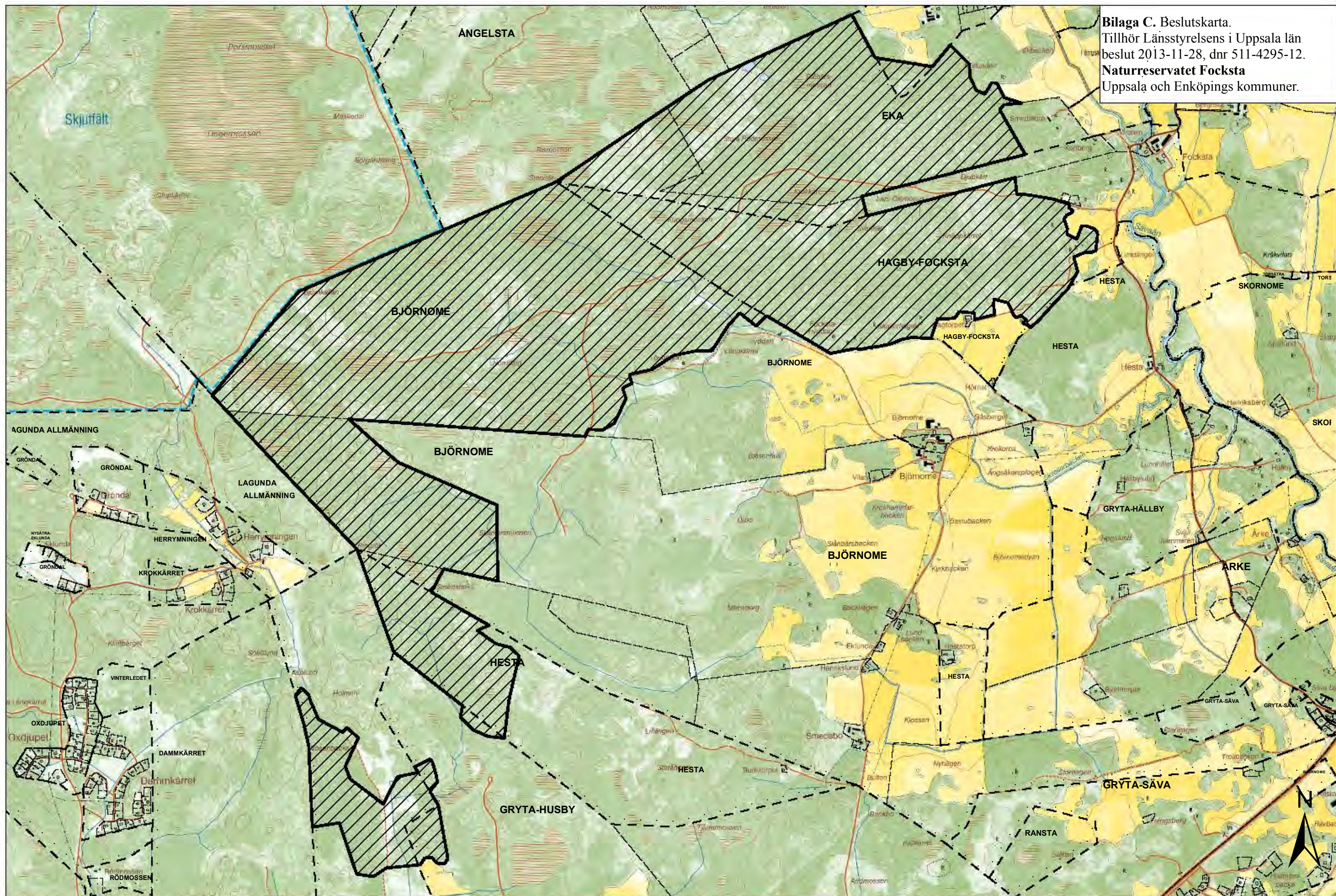
Tillhör Länstyrelsens i Uppsala län
beslut 2013-11-28, dnr 511-4295-12.

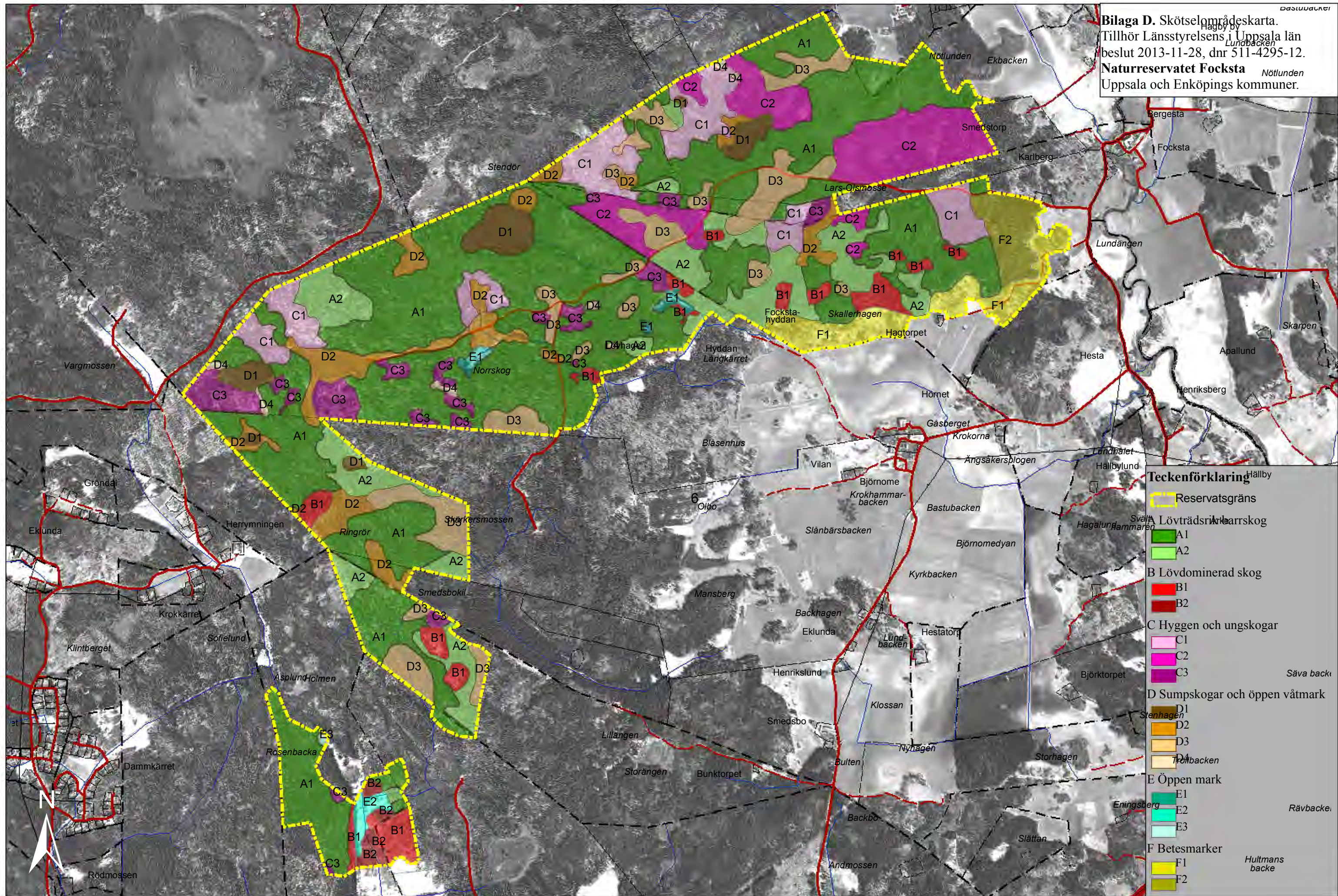
Naturreseptet Focksta

Uppsala och Enköpings kommuner.

Bilaga C. Beslutskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2013-11-28, dnr 511-4295-12.
Naturreseptet Focksta
Uppsala och Enköpings kommuner.

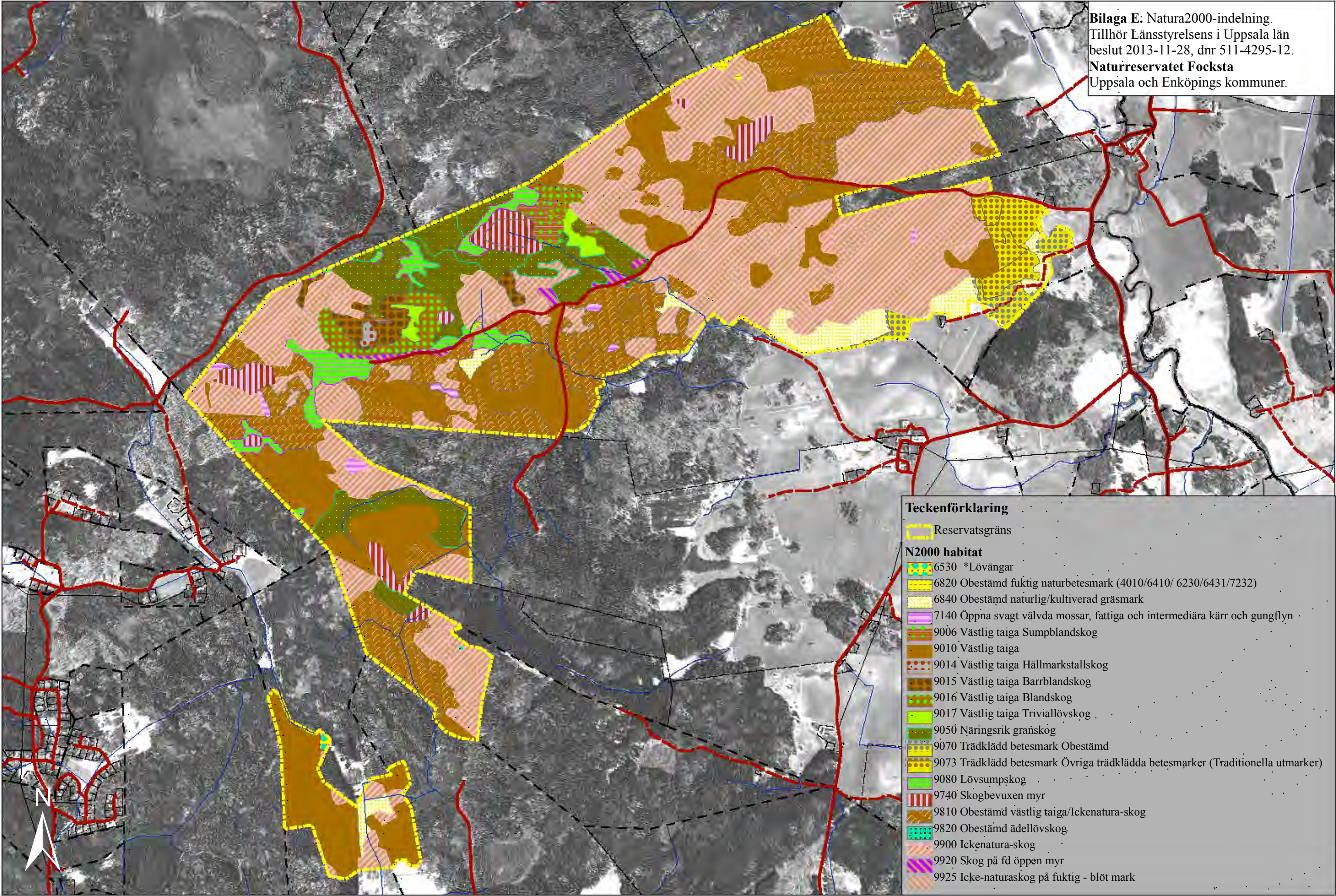

Bilaga D. Skötselområdeskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2013-11-28, dnr 511-4295-12.
Naturreservatet Focksta
Uppsala och Enköpings kommuner.

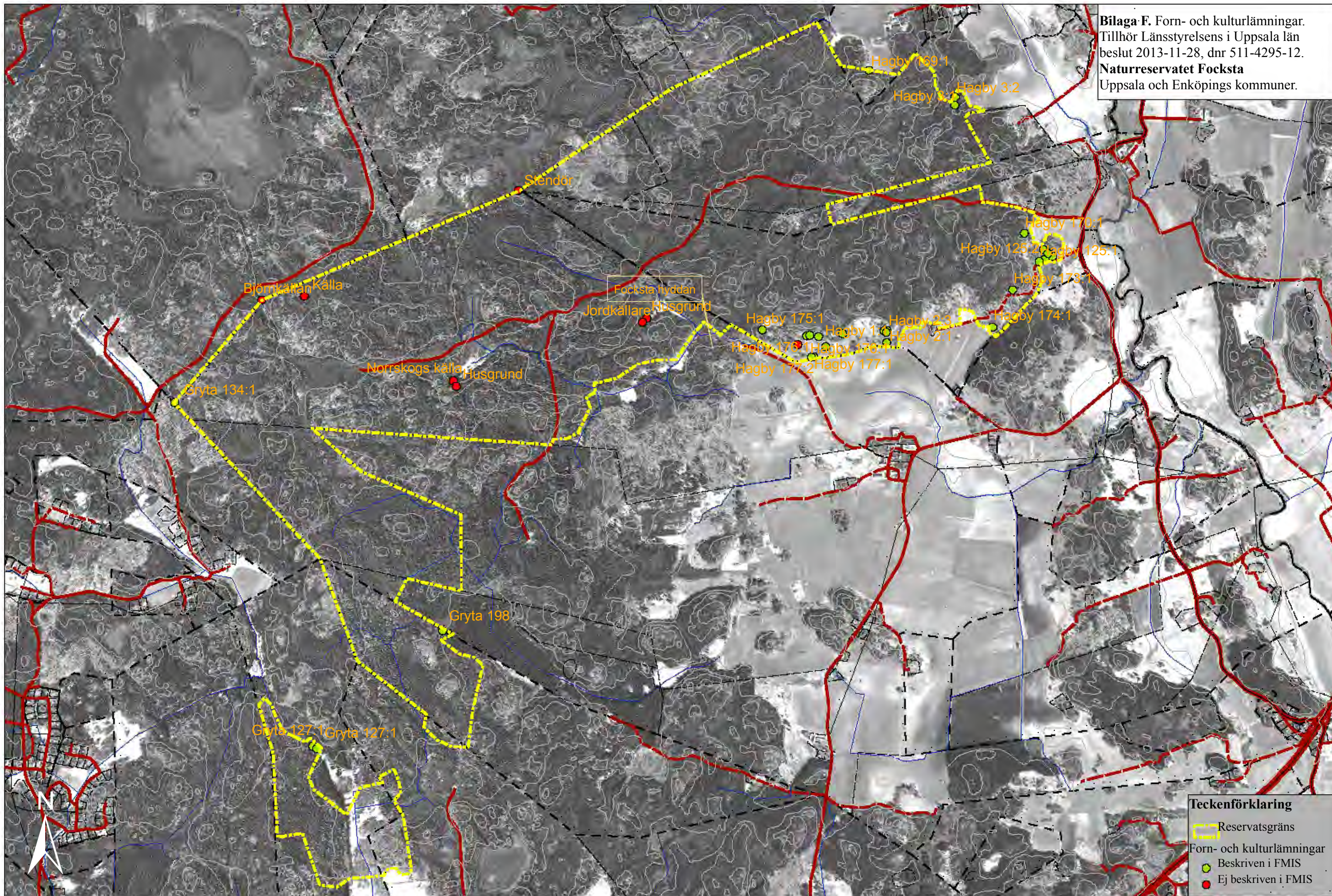
Teckenförklaring	
	Reservatsgräns
	A1 Lövträdsrik skog
	A2 Lövdominerad skog
	B1 Hyggen och ungsogar
	B2 Sumpskogar och öppen våtmark
	C1 Öppen mark
	C2
	C3
	D1
	D2
	D3
	D4
	E1
	E2
	E3
	F1 Betesmarker
	F2

Bilaga E: Natura2000-indelning.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2013-11-28, dnr 511-4295-12.
Naturreservatet Focksta
Uppsala och Enköpings kommuner.

- Teckenförklaring**
- Reservatsgräns
- N2000 habitat**
- 6530 *Lövängar
 - 6820 Obestämd fuktig naturbetesmark (4010/6410/ 6230/6431/7232)
 - 6840 Obestämd naturlig/kultiverad gräsmark
 - 7140 Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn
 - 9006 Västlig taiga Sumpblandskog
 - 9010 Västlig taiga
 - 9014 Västlig taiga Hällmarkstallskog
 - 9015 Västlig taiga Barrblandskog
 - 9016 Västlig taiga Blandskog
 - 9017 Västlig taiga Triviallövskog
 - 9050 Näringsrik gränskog
 - 9070 Trädklädd betesmark Obestämd
 - 9073 Trädklädd betesmark Övriga trädklädda betesmarker (Traditionella utmarker)
 - 9080 Lövsumpskog
 - 9740 Skogbevuxen myr
 - 9810 Obestämd västlig taiga/Ickenatura-skog
 - 9820 Obestämd ädellövskog
 - 9900 Ickenatura-skog
 - 9920 Skog på fd öppen myr
 - 9925 Icke-naturaskog på fuktig - blöt mark

Bilaga F. Forn- och kulturlämningar.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2013-11-28, dnr 511-4295-12.
Naturreseptatet Focksta
Uppsala och Enköpings kommuner.

Teckenförklaring

- Reservatsgräns
- Forn- och kulturlämningar
 - Beskriven i FMIS
 - Ej beskriven i FMIS

Bilaga G. Markägares särskilda brukningsrätter, fastigheten Björnome 4:2. Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län beslut 2013-11-28, dnr 511-4295-12. **Naturreseptatet Focksta** Uppsala och Enköpings kommuner.

